ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5064 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30/13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 11 ՐԷՃԷՊ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5064

در علیه‌ده غلطه‌ده آره‌ویك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԻՆԸ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 դրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՀԳ.

Վարչական կրկին Ժողովներէն միայն Կրօնականն էր որ նիստ կազմեց անցեալ շաբաթու Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ. մէկ եպիսկոպոս եւ երեք քահանայ ներկայ էին: Բաղ. Ժողովը, որ նախընթաց շաբաթու նիստ չէր ունեցած յուղարկաւորութեան մը պատճառաւ, վերջին չորեքշաբթի օր ալ չկրցաւ նիստ կազմել դարձեալ յուղարկաւորութեան մը պատճառաւ:

Կրօն. Ժողովին ընթացիկ գործերու տնօրինութեանց կարգին մէջ, ուր մէկ երկու տեղ գրուած էին դասագրքի վաւերացման պէս խնդիրներ, մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւեց Վանայ Առաջնորդ Տեղապահին եւ Վարագայ վանքին Հոգաբարձութեան դիւանին մէկ զեկուցագիրը, որով կը բարեհաճէին իմացնել թէ, առանց կեդր. Վարչութեան հրամանքին, արժան դատած են տիրացու Մանուկը վարդապետ ձեռնադրել, վստահ ըլլալով Պատրիարքարանի մեծապատիւ ներսէսեան վրայ: Իրաւունք ալ ունէին կարծես. խնդիրը դրամական նպաստի չէր վերաբերեր, որպէս զի Պատրիարքարանն սպասէին չէր մը առաքման. պարզ ձեռնադրութեան գործ մըն էր, որուն համար կրնային ինքնօրէն ադիկամի տնօրինել ամէն բան եւ յետոյ ուրեմն տեղեկագրել Կեդր. Վարչութեան... ի միամտութիւն: Եւ Կրօն. Ժողովակը չատ համարեց դիտել տալ՝ թէ նորապակ Տ. Սահակ եպիսկոպոս, ուրիշ անգամ ասանկ բան ընելու չէ, եթէ ոչ պատասխանատու կը մնայ. այս առաջին անգամ պատասխանատու չէ, ոչ իսկ յանդիմանութեան արժանի... Պէռանտէի օրէնքով,— ուրկէ կրնան այլեւս օգտուիլ հարկաւ բոլոր եպիսկոպոս Առաջնորդները մէկ անգամ ձեռք դնելու համար տիրացուի մը վրայ, առանց կեդրոնէն հրամանի սպասելու, բաւական է որ վերջէն ծանուցագիր մը փութացնեն թղթատարով Պատրիարքարանի հասցէին:

* * *

Դիցուք թէ Տ. Սահակ եպիսկոպոս չէ կրցեր դիմանալ, նորապակի տկարութեամբ, իր ձեռնադրելու փափաքին, կամ ենթադրենք թէ եկեղեցական կարգապահութիւն ըսուած բանէն չափով մը միայն տեղեկութիւն ձեռք բերած ըլլայ, կամ այնչափ միայն որչափ մեր օրերուն նորածիլ նորաբողբոջ հայ եկեղեցականներու ստուար մեծամասնութիւնը. — բայց այն միւս Հոգաբարձութեան Դիւանը ի՞նչ բան ունի այս ձեռնադրութեան գործին մէջ. ո՞ր թուականէն սկսած է վարդապետի ձեռնադրութիւնը՝ մատակարարութեան կամ առուծախի խնդիր ըլլալ պարզապէս. կրօնական ժողովա՞ն են այդ Հոգաբարձութեան անդամները. կրօնաւորի հանդամանք կամ մօրուք ունի՞ն. եւ եթէ ունին... ո՞ւր ձերմկցուցած են իրենց հանդամանքն ու մօրուքը. քանի՞ ղաղաց կայ Վարագայ վանքին չրջակայքը, քանի՞ գրիչ ալեւոր կ'աղացուի օրական միջին հաշուով, — որ ելեր են ալեւոր եկեղեցականներու պէս ստորագրութիւն դնել վարդապետական ձեռնադրութեան մը տեղեկագրին տակ: —Կարծես թէ մարդ կը չփոթի իր հարցումներուն մէջ, երբ կը տեսնէ այսքան համարձակ օրինազանցութիւն: Կարծես թէ եկեղեցական կարգապահութիւնը զարգես անուն մըն է լոկ առանց գոյութեան, ինչպէս հին ժամանակուան յուշկապարիկն ու համբարուն. կամ չատ չատ՝ եկեղեցական կարգապահութիւն ըսելով հասկցուած է եկեղեցականաց շարուիլ կենալը իրենց ձեռնադրութեան կարգով յատենի եկեղեցւոյ, յուղարկաւորութեան կամ անդամատի առեն: Հին եւ եկեղեցականութեան բարեմասնութիւններէն մի միայն այս կարգը պահուած կը մնայ այսօր անեղծ, կրնամ ըսել եւ պընդել, գրեթէ առանց մէկուն անիրաւելու:

* * *

Այս ցաւալի երեւոյթներէն մին չէ նաեւ այն իրողութիւնը որ պատահած է Բարիզի մէջ, եկեղեցւոյ հինարկէքին օծման առթիւ, եւ որ տեղի տուած է Բարիզեան թղթակցի մը արդարացի դիտողութեանց: Առաջնորդ Տ. Դէորգ եպսկ. Իւթիւճեան, եկեղեցական օրէնքին տրամադրած արարողութիւններով չէ ուզեր կատարել այդ հինարկէքին օծումը. պարզ ու անշուք կրօնական հանդէս մը կատարեր է միայն, առանց Ժամերգութեան եւ առանց Ս. Պատարագ մատուցանելու, որպէս թէ պանդոկի մը հինարկէքը օրհնելու կոչուած ըլլար,— ինչ որ ներելի պիտի ըլլար ընել աքաղաղ մը մորթելով կամ առ առաւելն գոմէշ մը զոհել տալով հասարակաց առջեւ: Այնուհետեւ չէ բարեհաճեր կարդացնել Նորին Սրբութեան Ամենայն Հայոց Հայրապետին կոնդակը: Ճարատատ թղթակիցը՝ այս զանցառութեանց նկատմամբ հարցումներ կ'ուղղէ երկու աչխարհականներու, «Տիար Մարկոս Աղաբէգեանի եւ Տիար Հորոյի,» եւ անոնց կարծիքը կ'ուզէ իմանալ թէ առանկ բաներ ներելի՞ են եկեղեցական օրէնքով,— փոխանակ բան հարցնելու իրաւամբ մեր կրօն. Ժողովին որ, կը յիշէր անչուշտ թղթակիցը, նոյն իսկ Սուրբիա վարդապետի օտարախորթ հաղորդութեան արարքին առջեւ անտարբեր մնացած էր բոլորովին կամ գրեթէ:

Ի՞նչ պիտի ըսէր Կրօն. Ժողովը Տ. Դէորգ եպսկոպոսին. — չատ չատ պիտի դրէր իրեն եւ դիտել տար թէ ուրիշ անգամ... երբ Բարիզի մէջ նորէն Հայոց եկեղեցի մը չմնար, եպիսկոպոսը պատասխանատու պիտի մնար առանկ հինարկէքի օծում կատարելով, առանց առաւօտեան ժամերգութեան ու առանց Ս. Պատարագ մատուցանելու, եւ... պիտի անցնէր իր օրակարգին: Կրօն. Ժողովէն այսչափ բան կրնար ապասել որ եւ է թղթակից, — ինչպէս նուազասս խմբագրաբար, քանի որ կը յիշեմ թէ Տիարզէքիրի ամպարչտութեան խնդիրը կամաց կամաց, քայլ առ քայլ, օր աւուր բայց անվրէպ, ճամբան ընտած կ'երթայ դէպ ի մոռացութիւն մեր աչքին առջեւ: Երթա՛յ բարով. ես արդէն վաղուց գիտէի, եւ ինձմէ աղէկ գիտէին հարկաւ որքապիղծ արարքին հեղինակները, նոյն ինքն Առաջնորդ Տ. Եղեկիել վարդապետ, թէ այս խնդրոյն լուծումն պիտի տրուէր նախ բորբոքմամբ եկեղեցական նախանձայուզութեան, եւ յետոյ ուրեմն... երկու դոյլ պաղ ջրով:

* * *

Պատրիարքարանի չրջանակին մէջ ուրիշ նշանակութեան արժանի բան գրեթէ չկար, —եթէ չուզենք տեսնել այն պըզտիկ սեւ կատուն՝ որ եկաւ անցաւ անցեալ շաբթու Ցարարերական դիւանի տեսչին եւ Ելեւմտից դիւանի Տեսչին մէջտեղէն, եւ թէպէտ անմիջապէս հաղորդուեցաւ կենդանին, բայց լրագրական տեղեկութիւններէ կարելի չեղաւ ստուգապէս հասկցուիլ՝ թէ ո՞ր կողմին կատակը հրաւիրած էր զայն Պատրիարքարանի Դիւանատան մէջ եւ քանըչորս ժամու չափ խռոված այն յարկը:

Իսկ այդ չրջանակէն քիչ մը հեռու, Դարբգիւղի մէջ, վաղամեայ զամբիւղաբաղ քահանայ այս անգամ ալ Պատրիարքարանի նշանախօսութեան մէկ իրաւունքը փորձեր է թաղել իր գրպանին մէջ, աւելի ճշդիւ՝ այդ իրաւունքին 95 առ հարիւրը, եթէ չափազանցութիւն չէ սպրդած թաղեցիի մը նամակին մէջ: Մինչեւ հիմա սակայն այսպէս վրանաց կերպով չէր խորուեր Պատրիարքարանի նշանախօսութեան իրաւունքը. ծխատէր քահանաներէն ոմանք, եթէ ոչ չատերը, կու գային Ամէն կողմ պարտք ըրած էին: Ամէն պահանջատէրի կ'ըսէին. «Հաշուեցուցակնիդ հոս ձգեցէք, մենք կը հանգիպինք ձեր գրասենեակը եւ կը վճարենք:» Ու այս ծանր պարտքերը վճարելու համար, ծաք իր մօրը գրած էր, իսկ Ռօզ՝ իր հօրը: Պատասխան չառին ընաւ:

Ռօզի հայրը՝ հրամանատար Բրէսսուար, որ գոհութեամբ յօժարած էր վճարել ծաքի յատկացուած ամսաթոշակը, կը դժկամակէր այնքան մեծ համեմատութեամբ գումարներ տալ իր փեսին: Դալով ծաքի մօրը, ութը հազար ֆրանք տուած էր արդէն, եւ բաւ կը համարէր իր ըրած գոհողութիւնը, փոխարէն զրկելով յանդիմանական ու բարոյական քարոզող նամակներ, որոնց տակ Պօն-Ամի ալ կը ստորագրէր:

Կը մնար փոխառութիւն ընել: Ցէր Խանէն կրնային առնել, բայց ըլա՛յ իր գոռոզութենէն, ըլլայ փափկանկատութեան պատճառաւ, ծաք չէր ուզած իր դրամական անձկութեան վրայ խօսք բանալ ապրիլու ներսէ տնչանք մը եւ մեռնելու վախ մը:

Նիսի եւ Բանի մէջ մահը սքօղուած վկայութիւն տալ թէ այս անուն խօսեցեալը պարզ գործակատար մըն էր վաճառականի քով, մինչդեռ մարդը վաճառական մըն էր իրօք. եւ թէ այս ինչ խօսեցեալը, թէպէտ երբեմն բարեկեցիկ, հիմայ ինկած է բոլորովին եւ գրեթէ ողորմութեան կարօտ, հաղիւ խաչագին մը վճարելու ատակ: Այսպէս տաներէց քահանային վկայութեամբ՝ վաճառականը կ'ըլլար փերեզակ, արուեստապետ՝ աչկերա... հաւկիթեն նոր ելած, ինչպէս կը բացատրուի ոսկերիչներու չուկային մէջ, եւ որ ի կարգին: Բայց զամբիւղաթաղը զլեց անցաւ ամէնքը ճարպիկութեան մէջ եւ վստահ եմ թէ Նորէն անվնաս պիտի պրծի երանելին:

Ցաւալին այն է որ Դարբգիւղի Թաղ. Խորհուրդն ալ մեսաուեր է այս գործէն, որովհետեւ հարսանեկան ծախքերն ալ չէ հատուցեր ծխատէրը եկեղեցւոյ մնուելին, թէեւ ինքը գանձեր է կանխիկ, ու յետոյ ուզեր է միայն երեք արծաթ տալ, թաղականին բերանը գոցելու համար ան ալ: —Սակարկութեան չեմ միջամտեր, բայց այս երեք արծաթը չպիտի քաւէր Թաղ. Խորհրդին. . հրաժարեալ ուսուցչին տիւերհանչակ պահանջքը վճարելու համար:

Ս.ԲԻՒՏ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Ներսէսեան որքանոցը.— Վերաբացում երկսեռ վարժարաններու.— Ուսումնական խորհուրդին կարգադրութիւնները. — Նոր ուսուցիչներ. — Տոմարակալութեան դասին առթիւ դիտողութիւն մը.— Դասագիրքերը.— Աֆսարցիք եւ իրենց կրթական գործը.— Մաղնիսայի մեջ մասնաւոր գիշերօթիկ վարժարան մը.— Այգեղուքիւն մը Մաղնիսա.— Տիկին Բարթող պէյի նուէրին առթիւ:

ԻԶՄԻՐ, 24 սեպտ.

Տարի մը հաղիւ կայ, հարկաւ կը յիշէք, երբ Ներսէսեան որքանոցը դրամական [illegible] ուսանողներուն պատճառաւ փակուելու վիճակին հասած էր: Անոր Վարչութիւնը ճարահատ՝ ստիպուած էր պաշտօնական յայտարարութեամբ մը ժողովուրդին իմացնել որքանոցին անհրաժեշտ վիճակը: Ուրիշ ճար չէր մնացած, եւ ուրիշ ի՞նչ կրնար ընել Վարչութիւնը՝ քանի որ նպաստները դադրած էին:

Դրամ չըլլալէ զատ՝ որ միակ պայմանն է այդ տեսակ հասատատութեանց գոյութեան, բարոյական քաջալերութիւնն ալ կը պակսէր: Այս կացութեան պահուն, կ'երեւակայէ՞ք որ դանուէին անանկներ՝ որոնք այդ Վարչութեան պաշտօնական յայտարարութեան առթիւ փոխանակ առերեսոյթս ցաւ յայտնելու, յանդգնած էին ի ներկայութեան չատերու ըսել. «Արդէն մենք դիտէինք թէ Ներսէսեան որքանոցը չի կրնար յարատեւել. անոր Վարչութեան բերանը ինկեր է կառավարելը:» Այդ միջոցին, նաեւ ատոց մը երեւցաւ եւ իր գլուխը ժողվելով Եսայեաններ, Սարգիսեաններ, Աւետիքեաններ, միանգամ ընդ միշտ փրկեց հասատատութիւնը:

Իզմիրի այդ գիշառատ անձերը՝ Լաբանանցի հետ հարիւր ոսկիի չափ իրենց ունձնական գրպանէն կու տան, 50–60 ոսկի ալ դուրսէն հանդանակելով. այսպէս որքանոցին 20,000 դրուշի պարտքը կը վճարուի:

Հանդանակիչ մասնախմբի անդամները նկատելով որ հանդանակութեան գումարը հաղիւ քանի մը ամսուան պիտի բաւէ, կը խորհին դնել Ներսէսեանի գոյութիւնը չորս տարուան համար ապահովել: Ուստի դիմում կ'ընեն Ընկերութեան, խնդրելով որ իրենց յանձնուի որքանոցի մասակարարութեան հոգը: Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը այս անակնկալ օգնութեան՝ երախտապարտ սիրով ու հաճութեամբ ընդունեցաւ: Նախորդ Վարչութիւնը հաղիւ ամսուան մը, գործէ կը քաշուի եւ մասնախումբը կը ստանձնէ որքանոցին վարչական հոգը: Ասկէ յետոյ, քաղաքիս երեւելիներէն Մատթէոս էֆ. Պալիոզեան իր սիրելեալ եղբօրը մահուան առթիւ, ընդարձակ չէնքեր կը նուիրէ որբանոցի երկսեռ ընկերութեանց:

* * * Շաբաթէ մը աւելի է որ տեղւոյս երկսեռ վարժարանները բացուեցան, աշակերտները հետզհետէ կու գան, բայց տակաւին եւ ոչ մէկը եկած է այն ամէն աշակերտներէն, որոնք՝ վարժարաններու ելմտացոյցէն 500 ոսկի զեղչուելուն համար՝ օտար վարժարաններու դռները ձեռք առին, հակառակ այն խոստմնալիր եւ յորդորական յայտարարութեան, զոր Ուսումնական Խորհուրդը զպրոցական նոր տարեշրջանի առթիւ ցրուեց: Գաւառական Ժողովի ոչ թէ որդւոյմամբ, այլ անոր դիւանին հիանալի ճարտարութեամբը, մենք ամէնէն առաջ ձայն բարձրացուցինք եւ ամէնէն աւելի բուռն կերպով բողոքեցինք, թէեւ գանուեցան Թղթակիցներ, որոնք վերջէն մեր ըսածները մեզի ծանելու եկան: Ամէնէն աւելի ցաւալին այն է որ, օտար զպրոցներ դիմեցին գլխաւորաբար բարեկեցիկ եւ միջին կարգի ընտանիքներու դաւակներ, այսինքն աչկերտներու այն մասը՝ որ միայն թաղական զպրոցի մը մէջ կրնայ քիչ չատ բան սորվիլ:

Ուսումնական Խորհուրդի յայտարարութենէն ինչպէս կ'երեւի, ան առաջին քայլէն իսկ իր բարի տրամադրութիւնները ցոյց տուաւ, նոր դասատուներ կարգելով եւ ելմտացոյցի յաւելման համար ըրած դիմումներով: Միւս միւնոյն դժուարութեան առթիւ կը գտնուէր ասկէ առաջ Ուսումնական Խորհուրդ մը, հայուհիները դէպի թաղ. վարժարան քաշելու համար. ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած էր. յիշենք անոնցմէ մէկը: Բահանաներուն իւրաքանչիւրին գաղտնի խոստացած էր կէս մէճիտ, օտար վարժարան յաճախող ազգ ծնողքներուն հետ բանակցելով՝ զանոնք համոզելու համար: Սակայն սիրոյն, թեւերնին սոթած, [illegible] քաւասարը ու յաջողացան ալ:

* * * Մաղնիսայի վարժարաններուն տնօրէն–ուսուցիչ Պ. Շահինեան, որու մասին մերձնախորդ թղթակցութեամբ մանրամասն գրած էինք, առաջարկելով զայն իբր կարող ու ձեռնհաս ուսուցիչ՝ տեղիս վարժարաններուն մէջ պաշտօնի կոչել զայն, ուրախ ենք յայտարարելու թէ մեր թելադրութիւնը ապարդիւն չէ եղած, եւ Պ. Շահինեան ուսուցչական պաշտօնի կոչուած է անմիջապէս:

Տէնիզլիի եւ Այտընի երբեմնի արդիւնաւոր ուսուցիչն ալ Պ. Անդրանիկ Վարժապետեան դասատու կարգուած է մեր վարժարաններուն: Այս երկու կարող ուսուցիչները անտարակոյս պիտի կրնան իրականացնել Ուսումնական Խորհուրդի փափաքը: Թրանսերէնի դասերուն համար պաշտօնի կոչուած է նաեւ Ֆրանսացի ծանօթ ուսուցչի ը Պ. Էրսկէ: Պ. Շահինեան ամերիկեան քոլէճին մէջ ալ պիտի դասախօսէ:

* * * Դիտողութիւն մը: Մեր վարժարաններուն մէջ 1–2 տարիներէ ի վեր, տոմարակալութեան դասը, կարող ուսուցիչներու չեն յանձնուիր. ասկէ զատ, կարեւոր է ուսուցանել մեր ազգ տուեւտարական թուաբանութիւնը, ինչպէս նաեւ առեւտրական թղթակցութիւնը: Բնաւ դասախօսուած չեն դրամի տեսակները, սանթիմի հաշիւները, քամպիոյի գործերը, տէրութեանց օրէնքները այս մասերու վրայ, ընթացիկ հաշիւներ պարզ եւ տոկոսաւոր դրամատանց գործողութիւններ եւ այլն: Ասոնք ամէնքն ալ այնքան պէտք են մեր ազգ որքան մնուղը: Ուսումնական Խորհուրդը անշուշտ այս կարեւոր դասին համար մասնաւոր ուսուցիչ մը կը կարդէ, ուսուցիչ մը, որ միւնոյն կանոնաւոր դասընթացքի մէջ դանուի:

Ուսումնական Խորհուրդի ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մանաւանդ աչակերտներու ձեռքը գտնուած դասագիրքերուն վրայ. կը յանձնարարենք որ աչքէ անցուին ատոնք, որոնց մէջ տասնամեայները կը վխտան, նաեւ կէստարրութեանց սխալներ. մէկ խօսքով մանկավարժական արդի օրէնքներուն բոլորովին անհամապատասխան դասագրքեր են: Անոնցմէ կան նոր մեթոտներով դասագիրքեր, որոնք զուտ մանկավարժական արդի պահանջումներուն համեմատ պատրաստուած դիրքեր են, որոնց չնորհիւ աչակերտները զգալի կերպով կ'օգտուին:

Աքսարի կրթական վիճակը չատ յուսադիր է, հոն ոչ Թաղ Խորհուրդ կայ, ո՛չ ալ վարժարան: Այս անկերպարան վիճակին դարման մը տանելու գովելի փափաքով, տեղւոյն Ռէվիի պաշտօնեաներէն Լեւոն էֆ. Զաքարեան ամէն ջանք ի գործ կը դնէ՝ քանի մը տեղացիներէ թաղականութիւն մը կազմել: Արդարեւ ցաւալի կը գտնենք Աքսարցւոց այս անտարբերութիւնը իրենց եկեղեցական ու կրթական գործերուն հանդէպ, բայց մեւս կողմէ յոյս կայ թէ քիչ առեւնէն իրենց վարժարանը բացուի, չնորհիւ տեղւոյն մէկ քանի ուսումնասէրներուն, որոնց գլուխը կը գտնուի Պ. Մկրտչ Պաղտասարեան: Այս երիտասարդը Լեւոն էֆ. Զաքարեանի հետ, ի մասոյ վարժուհի մը պիտի կոչուն պաշտօնի: Վերջերս տեղւոյն քահանան խնդրագիր մը յղկլով Դաւառական Վարչութեան Ատենապետին, 13 տարեկան որբ մը յանձնարարած է՝ Ներսէսեան որքանոցը ընդունելու համար: Վարչութիւնը այդ խնդրագիրը նկատողութեան առնելով՝ որոշեց գոհացում տալ Տէր Հոր խնդրանքին:

* * * Ամէն անոնք որոնք առիթը ունեցան տեսնելու պաշտօնական յայտարարութիւնը Մաղնիսայի Հայ–ամերիկեան նորաստատ եռամեայ [illegible] անոր պարտականութիւնը լաւ գտան: Կրթարանին խմբակալութիւնը որ կը բաղկանայ զարգացեալ մէկ քանի երիտասարդներէ, ամէն ջանք ի գործ դրած է, խնդրոտները առ ոչինչ դրելով, վարժարանը իր նպատակին լիովին ծառայեցնելու: Մ. Երկանեան եւ Յ. Տէր Յակոբեան, որոնք կը կազմեն խմբակալութիւնը վարժարանին, նիւթական ու բարոյական կրկին զոհողութեանց պատրաստ՝ առջի՛ օրէն իսկ ցոյց տուած են իրենց գործօն դերը, որոնց իբր դրամական կը նկատենք հաղիւ մէկ քանի ամսէ ի վեր բացուած այդ մասնաւոր վարժարանին մէկէն 45–50 չակերտ ունենալը, որոց 8ը գիշերօթիկ ըլլալով Ադիսարէն, Իզմիրէն եւ այլն չրջակայ քաղաքներէն, մնացեալ մասը կը կազմեն տրամաքինները: Դիշերօթիկներուն որոշեալ տարեթոշակն է 10 օսմ. ոսկի, վեցամսեայ կանխիկ վճարումներով, ամէնքն, հաղուստ եւ դեղ հարկաւ աչակերտներու հաշուոյն, իսկ տրամաքիններուն 12 մէճիտ՝ ամսական վճարումներով:

Խաչի առնին օրը այդ վարժարանին վրայ մուտքն գաղափար մը առնելու համար Մաղնիսա գացած էի. տասը տարուան մէջ, մեծ փոփոխութիւն տեսայ: Տեղւոյն քահանան Տէր Դարբինեան յաջողած է տեղացւոց վստահութիւնը արժանանալ: Ինպէս ըսի, փոփոխութիւնը մեծ էր. փութիկոտ գործունէութիւն մը տեսայ եկեղեցիին բակին մէջ, ի նըպաստ վարժարանները համար ձեռնարկուած վիճակահանութեան տոմսերը սպառելու համար: Դպրոցները հոն մինչեւ սեղտ. 16 բացուած չէին: Մէկ ուսուցիչ եւ ուսուցչուհի կային, երկու ընդարձակ վարժարաններուն համար: Պառաւը հարկանգ առած էր Մանթէ–Բարլոյի մէջ: Հոն քանի մը հարիւր ֆրանք չտած էր, յետոյ կորսնցուցած թղթապանակին, քանակին ու ամբողջ գրպաններուն բովանդակ պարունակութիւնը, այնպէս որ այդ իրիկուն երեք սուտ գաղաւ առուն: Իսկոյն նամակ գրեց Ռօզի հօր եւ գրամ խնդրեց: Այս վերջինը չհաճեցաւ իսկ պատասխանելու: Ծաքի մայրը ճարահատ, վերջապէս խոստացաւ պէտք եղած ճամբու ծախքը զրկել անմոց, պայմանաւ որ երկաթուղիի տոմսակները երրորդի մը միջոցաւ գնուէին: Ծաքը չընդունեց այդ նուաստացուցիչ պայմանը:

Սակայն Ծաքը կը յաջողէր համեստ խնայքներ ունենալ Լիլլի հետ: Ցաճախ ժամադրութիւն կուտար անոր, հիւսքանչ ծովափին վրայ: Լիլլ ամէնէն առաջ կը հասնէր ժամադրավայրը. երբեմն միասին պտոյտի կ'ելլէին ծովուն վրայ: Այսպէս աղուոր օրեր անցուցին Ժուանի ծովածոցին, Անթիպէսի, Բարնէլի, Ֆիլֆրանշի ու Պոլիէոյի մէջ:

Ռօզ առանձին չէր մնար տունը: Մանթէ Բարլոյի խաղարանին մէջ, զարմանքով հանդիպած էր իր բարեկամներուն Լօրի, որ տիկին Սիլվիաքի դիշերօթիկ վարժարանին մէջ փոխ–տեսչուհի էր: Կամենայ, չիկաներ աղուոր աղջիկ մըն էր, յանկարծ անհետացած վարժարանէն, առեւանդուելով լուսանկարչի մը կողմէն:

Լօր ամուսնացած էր գոհարեղէնի չրջուն պաշտօնեայի մը հետ, անոր հոգիին փափկութեան ու ֆիզիքական դեղեցկութեան վրայ հիացած: Ռօզ իր կէս կղզիացումին մէջ, զոհ եղաւ եռանդուն եւ սիրուն ընկերուհի մը գտած ըլլալուն համար: Երկու կիները միացուցին իրենց մենութիւնը, եւ մոռցան զայն, Մանթէ–Բարլոյի խաղարանը յանախելով: Կը զբաղեցնէին երկուքն ալ, երբեմն սրտի խոստովանութիւններ ընելով իրարու: Ծաք ալ իր հաշուոյն կը զուարճանար Լիլլի հետ: Դալով Լօրի ամուսնոյն, ան միշտ կը ճամբորդէր վաճառականութեան համար:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (35)

ԹՕԼ-ՎԻԿԹՈՐ-ՄԱՐԿԻՒՍ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Ժ.Ս.

Անդամ մը Ծաքի վրայէն գտնուած էր հագուստին կոճակներուն փաթթուած մազ մը, ուրիշ անդամ մը, գօրաւոր ապուշահոտութիւն մը կը բուրէր ամբողջ մարմինը: Ծաք ամէն կեղծիք, նենգութիւն կ'ընէր գոնէն դուրս ելլելու եւ վերադառնալու պահուն:

Ռօզ փափաք յայտնած էր մեկնելու. Ծաք տկարութեամբ հաւանութիւն տըուած էր կնոջը: Բայց երկու ամսուսինները նշմարեցին որ դրամ չունէին իրենց քով: Հայթայթիչները, որոնց հաշուեցուցակները իրարու վրայ կը դիզուէին, իրարու ետեւ կու դային իրենց առնելիքները պահանջելու, կասկածելով իրենց յանախորդներուն ուղղամտութեան վրայ: Ամէն կողմ պարտք ըրած էին: Ամէն պահանջատէրի կ'ըսէին. «Հաշուեցուցակնիդ հոս ձգեցէք, մենք կը հանդիպինք ձեր գրասենեակը եւ կը վճարենք:» Ու այս ծանր պարտքերը վճարելու համար, Ծաք իր մօրը գրած էր, իսկ Ռօզ՝ իր հօրը: Պատասխան չառին ընաւ:

Ռօզի հայրը՝ հրամանատար Բրէսսուար, որ գոհութեամբ յօժարած էր վճարել Ծաքի յատկացուած ամսաթոշակը, կը դժկամակէր այնքան մեծ համեմատութեամբ գումարներ տալ իր փեսին: Դալով Ծաքի մօրը, ութը հազար ֆրանք տուած էր արդէն, եւ բաւ կը համարէր իր ըրած գոհողութիւնը, փոխարէն զրկելով յանդիմանական ու բարոյական քարոզող նամակներ, որոնց տակ Պօն–Ամի ալ կը ստորագրէր:

Կը մնար փոխառութիւն ընել: Ցէր Խանէն կրնային առնել, բայց ըլա՛յ իր գոռոզութենէն, ըլլայ փափկանկատութեան պատճառաւ, Ծաք չէր ուզած իր դրամական անձկութեան վրայ խօսք բանալ ապրիլու ներսէ տնչանք մը եւ մեռնելու վախ մը:

Նիսի եւ Բանի մէջ մահը սքօղուած էր մնար, իսկ Մանթոնի մէջ նուազ սքօղուած: Ամէն կողմէ կը նշմարուէր դերեզմանոցը, որ փոքր քաղաքին վերայ կը նայէր: Դերեզմանոցը ծածկուած վարդենիներով, Արապէլլայի միաքը կը ճնշէր գէշ երազներով:

Ծաք այցելութիւն տալով Ցէրմօնի, տունը չէր գտած զայն: Ցետոյ օրիորդ Հարթլիներուն ընակարանը երթալով՝ իր բարեկամը հոն գտած էր: Ծաք դժնդակ ապաւորութիւնէ մը մեկնած էր հոնկէ, իր բարեկամին վհատութիւնը եւ մելամաղձոտ դէմքը տեսնելով. Օրիորդ Արապէլլային հիւանդային վիճակն ալ գէշ աղդեցութիւն գործած էր իր վրայ: Ամերիկուհիներուն ընկերացած էր երկար թիկնոթոռի մը վրայ, մէլիսներով եւ վասրի անանուխներով ծածկուած բուրումնաւէտ պարտէզի մը մէջ:

Ցէրմօն, իբր աղնիւ մարդ, որուն Ծաք խոստովանած էր Լիլլի հետ ունեցած սիրային յարաբերութիւնները, խօսք տուաւ լուռ մնալ: Վերադարձին Մանթոնի, Ծաք կանգ առած էր Մանթէ–Բարլոյի մէջ: Հոն քանի մը հարիւր ֆրանք չտած էր, յետոյ կորսնցուցած թղթապանակին, քանակին ու ամբողջ գրպաններուն բովանդակ պարունակութիւնը, այնպէս որ այդ իրիկուն երեք սուտ գաղաւ առուն: Իսկոյն նամակ գրեց Ռօզի հօր եւ գրամ խնդրեց: Այս վերջինը չհաճեցաւ իսկ պատասխանելու: Ծաքի մայրը ճարահատ, վերջապէս խոստացաւ պէտք եղած ճամբու ծախքը զրկել անմոց, պայմանաւ որ երկաթուղիի տոմսակները երրորդի մը միջոցաւ գնուէին: Ծաք չընդունեց այդ նուաստացուցիչ պայմանը:

Սակայն Ծաք կը յաջողէր համեստ խնայքներ ունենալ Լիլլի հետ: Ցաճախ ժամադրութիւն կուտար անոր, հիւսքանչ ծովափին վրայ: Լիլլ ամէնէն առաջ կը հասնէր ժամադրավայրը. երբեմն միասին պտոյտի կ'ելլէին ծովուն վրայ: Այսպէս աղուոր օրեր անցուցին Ժուանի ծովածոցին, Անթիպէսի, Բարնէլի, Ֆիլֆրանշի ու Պոլիէոյի մէջ:

Ռօզ առանձին չէր մնար տունը: Մանթէ Բարլոյի խաղարանին մէջ, զարմանքով հանդիպած էր իր բարեկամուհիներէն Լօրի, որ տիկին Սիլվիաքի դիշերօթիկ վարժարանին մէջ փոխ–տեսչուհի էր: Կամենայ, չիկաներ աղուոր աղջիկ մըն էր, յանկարծ անհետացած վարժարանէն, առեւանդուելով լուսանկարչի մը կողմէն:

Լօր ամուսնացած էր գոհարեղէնի չրջուն պաշտօնեայի մը հետ, անոր հոգիին փափկութեան ու ֆիզիքական դեղեցկութեան վրայ հիացած: Ռօզ իր կէս կղզիացումին մէջ, զոհ եղաւ եռանդուն եւ սիրուն ընկերուհի մը գտած ըլլալուն համար: Երկու կիները միացուցին իրենց մենութիւնը, եւ մոռցան զայն, Մանթէ–Բարլոյի խաղարանը յանախելով: Կը զբաղեցնէին երկուքն ալ, երբեմն սրտի խոստովանութիւններ ընելով իրարու: Ծաք ալ իր հաշուոյն կը զուարճանար Լիլլի հետ: Դալով Լօրի ամուսնոյն, ան միշտ կը ճամբորդէր վաճառականութեան համար:

(Շարունակելի)

հրատարակութիւններէն վչտացած՝ 5 օսմ. ոսկի չէք մը իբր նուէր տեղիս Հիւսնդանոցին զրկած ըլլալը բաց նամակով մը կը յայտարարէ Առաջնորդ Սրբազանին, մինչդեռ այդ գումարը մանտարոսդով զրկուած էր։ Աբեղեան Մամուլ սուտ մը կը գլուխէ, Տիկին Բարթող պէյ կը զդածուի։

Հոգաբարձութիւնն ալ իր պարտքը կը կատարէ։ Բայց այս ամէնուն մէջ Մանգու�իր որ սուրբ գործունէա վիրաւորուած կը տեսնէ եւ ինդիրը մաղր փոթթած՝ Հոգաբարձութեան դասեր տալու հովեր կ'առնէ։ Իսկ գալով Տիկինին Իզմիրը հեռուէն տեսնել չուզելուն, չենք կարծեր որ իր այս քիչ մը ծանր փափաքին համար, քանի որ զինքը նորէն Եգիպտոս վերադարձնող չոգենաւերը անպատճառ Իզմիր հանդիպելով անոր առջեւ կը սպասեն։ Ներում մեզ դիտել տալ յիշեալ բարեսիրտ Տիկինին թէ ո՛չ զրկած 5 ոսկիով կրնան մարսուիլ իր բաց նամակին մէջ տեսնուած անմարսելի տողերը եւ ոչ ալ հինգ հազարով։ Եւ արդէն ո՛չ Ս. Ստեփանոս եկեղեցիի Հոգաբարձութիւնը եւ ոչ ալ Հիւանդանոցը իրմէն ստակ մուրալու համար դիմում ըրած չէր։ Զենք կարծեր որ բարեսիրտ Տիկինը վիրաւորուի մեր այս քիչ մը կծու տողերէն, քանի որ ինք պատնտ տուաւ անոնց։

ԱՏՈՄ

ՆԵՐԿԱԾ ԱՆՁՐԵՒՈՍ եղանակին համար տմինէն կարեւոր պէտքերէն մէկն ալ հովանոցն է, զոր գնելու համար մի՛ վարանիք գիմել, Ղալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառ Միհրդատ էֆ. Հայկազնի ուր պիտի գտնէք ո՛չ միայն ձեւաւոր ու դիմացկուն պատրաստ հովանոցներ, հաճելատեսաբար շատ ժամն գիներով, այլ եւ շատ ծանր անգլ. եւ ֆրանս. հինգսած հովանոցներու կերպասները փոխելու համար, ամենաշնորհը մետաքսէ կամ բրդեղասան մետաքսէ տոկունութիւնը փորձուած կերպասներ, թէ՛ կանանց եւ թէ՛ արանց հովանոցներու համար։ Ղալաթիա, կամուրջին դէմ, երկու անկիւնները։

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախարարաց Խորհուրդը. — Ածուխի հանքերը. — Եւմսական վիճակը. — Պրբքական գործերը. — Մարքիսիի. — Ֆրանսայի ու Սիամի պայմանագրութիւնը. — Անգլիական լրագիրները։

Բարիզ, 8 հոկտ.—Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ, դումարուեցաւ Էլիզէի մէջ, նախագահութեամբ Պ. Լուպէի։ Պ. Բոնի տեղեկութիւններ հաղորդեց ածուխի հանքերու խնդրին վրայ։ Նախորդ գաղիձին կողմէ այդ մասին տրուած որոշումները վերահաստատուեցան ու պիտի գործադրուին այն տասերկու նահանգներուն մէջ եւ գանգատ չունենան հանքերուն կեդրոնները։ Եւմսական նախարարը տեղեկութիւն հաղորդեց թէ տէրութեան գանձուն սեպտ. ի հասոյթները 16,500 ֆր. աւելի եղած են եւմսացոյցի մէջ նշանակուած ենթադրական գումարէն եւ 15,390,700 աւելի անցեալ տարուան նոյն ամսէն։ Կրթական նախարար Պ. Շոմիէ յայտարարեց թէ հիմակուէ զգալի յաւելում մը կայ աշխարհական վարժարանները ուսանողներու թիւին վրայ։ Նաեւ յարեց թէ տակաւին վերջնական գաղափար մը կազմել կարելի չէ, վասն զի շատ տեղեր տղաք նոյեմբերէն առաջ վարժարան չեն զրկուիր։ Դաղթային նախարարը կարգ մը առաջարկութիւններ հաղորդեց Մարթինիքի արկածեալներու օգնելու նպատակով։ Այդ առաջարկութիւնները պիտի ներկայացուին Խորհրդարանին։ Նախարարը ծրագրած է կղզիին հիւսիսային կողմի գիւղերը վերահաստատել հարաւային կողմը։ Նաեւ գործերու վերսկսումը նպաստաւորիլ՝ փոխառութիւններ ընելով արկածեալ վաճառականներուն ու հարստագործներուն։

—Արտաքին գործոց նախարարը ծանոյց Խորհուրդին թէ նոյն առտուն իսկ Սիամի ներկայացուցչին հետ պայմանագրութիւն մը կնքած է, որով կը կարգադրուին երկու երկիրներուն միջեւ եղած առկախ խնդիրները։ Այդ պայմանագրութիւնը որ Խորհրդարանին պիտի մատուցուի վաւերացուելու համար, կը տրամադրէ սահմանագլուխի կարգ մը փոփոխութիւններ Սիամի ու Բանգոգի (Քըբոնսական ստացուածք) միջեւ։ Պասայի նահանգը եւ Բանգոգի նախկին ՄէլուՐբէյ նահանգը Ֆրանսայի կը մնան։ Սիամի թագաւորը պիտի կրնայ զինուորներ պահել Մէքոնկ գետին ձախ եզերքին զանազան կէտերուն վրայ, որոնք Սիամի կը մնան։ Բայց յանձն կ'առնէ Մէքոնկի հովիտին ամբողջ սիամական մասին մէջ միայն սիամցի սպաներու հրամանատարութեան տակ գտնուող սիամական զինուորներ ունենալ։ Ստակէ զատ եթէ Սիամ ուզէ Մէքոնկի հովիտին սիամական մասին մէջ ապագային նաւահանգիստներ, ջրանցքներ, երկաթուղիներ չենել, մեր նաւանգ այդ տեղին որ եւ է կէտէն մինչեւ Պանգոկի չինուելիք երկաթուղիները, պարտի Ֆրանսայի կառավարութեան հետ ճամաձայնիլ այն պարագային, երբ այդ կարգի չինութիւնները կարելի չըլլայ սիամցի պաշտօնատարներով ու սիամական դրամագլուխներով։ Նաւահանգիստներու, ջրանցքներու եւ երկաթուղիներու գործածութեան համար, թէ՛ Մէքոնկի հովիտին եւ թէ՛ Սիամի միւս մասերուն մէջ, որ եւ է տարբերական տուրք պիտի չտասատուի, հակառակ առեւտրական միութեան սկզբունքին, որ նշանակուած է Սիամի կողմէ ստորագրուած դաշնագրութեան մէջ։ Ֆրանսական սեպհական եւ կամ ֆրանսական պաշտպանութեան տակ գտնուող երկրի մը մէջ ծնող ընկերները պիտի կրնան ինչպէս նաեւ զանակները, Սիամի մէջ Ֆրանսական դեսպանատան ու հիւպատոսարանները մէջ, իբրեւ ֆրանսական նպատակ արձանագրուիլ։ Վերոգրեալ տեղերէն դուրս ծնող ընկերներու մասին Ֆրանսա միւս տերութեանց պէս իրաւունքներ պիտի վայելէ։ Սիամի իշխանութիւնք Ֆրանսայի պիտի յանձնեն անոր անցնելիք նահանգները. ֆրանսական զինուորները պիտի հեռանան Շանթապունէն, զորս արժամաբար կը գրաւէին 1893 հոկտ. 3ի պայմանագրութեան համաձայն։ Սահմանագլուխի փոփոխութիւնները ի նպաստ Ֆրանսայի կատարուած են, վասն զի քսան հազար քիլոմէթրի չափ տարածութիւն մը կ'անցնի Ֆրանսայի ձեռքը»։

Լոնտոն.— Անգլիոյ լրագիրներէն շատերը կը խօսին Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ կնքուած պայմանագրութեան վրայ։ Թայմզ, կարծիք մը յայտնելու համար, նախամեծար կը համարի սպասել պայմանագրութեան բնագրին հրատարակութեանը։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Ֆրանսա երկար տարեներ ի վեր փափաքած առաւելութիւնները ձեռք անցուցած է, յանձն առնելով նաեւ զանազան զիջողութիւններ որոնց ամէնէն գլխաւորն է Շանթապունին Սիամի վերադարձուիլը։ Տէյլի Թրընիվզ կ'ըսէ թէ պայմանագրութեան պարունակութենէն կ'երեւայ թէ Ֆրանսա կարելին ըրած է Անգլիոյ հետ իր ունեցած համաձայնութեան չդպչելու։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ անգլուֆրանսական այդ համաձայնութիւնը բնաւ վնասուած չէ նոյն պայմանագրութենէն։

ԼԵՀԵՐԸ

Լեհ ցեղին տարածումը Բրուսիոյ մէջ.— Դաղթականութիւն դէպ ի արեւմուտ։

Պերլին, 7 հոկտ.— (Հեռագիր Թայմզի).— Ուշադրութիւն կը հրաւիրուի նը-չանաւոր վիճակագրութեան մը վրայ որ խիստ յատակորէն ցոյց կու տայ լեհական ցեղին յարատեւ գաղթումը դէպ ի Բրուսիոյ արեւմտեան կողմը։ Հետեւեալ թիւերը ցոյց կուտան, Բրուսիոյ արեւմտեան նահանգներէն զատ, Լեհերու երբեմնի թիւը.— Բոմէրանիա՝ 3,677, Պրանտէնպուրկ՝ 16, հեռնոսեան Բրուսիա՝ 17, եւ Սաքսոնիա՝ 1։ Վերջին մարդահամարին որ 1900ին կատարուեցաւ, Լեհերու թիւը ոսպէս էր.— Բոմէրանիա՝ 14,300, Պրանտէնպուրկ՝ 24,300, Սաքսոնիա՝ 24,700, Շլեզվիկ-Հոլշթայն՝ 4,200, Հանովէր՝ 10,600, Վեսթֆալիա՝ 91,500, Հէսսէ-Նասաու՝ 1,500 եւ հեռնոսեան Բրուսիա՝ 25,500։ Պէրլինի մէջ միայն, Շարլոթէնպուրկի արուարձանն ալ միասին, դուն իսկ 18,500 Լեհեր կան, մինչդեռ Բրուսիոյ մէջ 3,390,000 հոգի կան, ալա ցեղէ, որոնք միայն լեհերէն կը խօսին, կամ սլաւական ուրիշ լեզուէ մը կամ այդ լեզուներէն մէկը եւ գերմաներէնը։ Բրուսիոյ մարզը ժողովուրդն հարուտին տասս եւ մէտասանին ալա ցեղին, մինչդեռ Գերմանիոյ մարզը կայսրութեան մէջ հարիւրին եօթը կը հաշուուին Սլաւները։ 1861ի վիճակագրութիւնը որ իբրեւ բաղդատութեան եղը կը բռնուի, կարելի է քիչ կամ շատ տիրդ չըլլայ, բայց ցոյց կուտայ Լեհերու թիւին անգամին յաւելումը նոյն երկրին մէջ։ Միանգամայն ցոյց կուտայ Լեհերու գաղթումը դէպի արեւմտեան նահանգները՝ Պրանտէնպուրկ, Սաքսոնիա, Վեսթֆալիա եւ հեռնոսեան Բրուսիա, ճարտարագործութեան վերջին զարգացման պատճառով, որ խիստ կարեւոր սատար մըն է լեհական գործին համար։

ՊՈՒԼՐ ՊԵՏԵՐԸ

Պոեր զօրավարները Բարիզի մէջ.— Պէնիիայի մէջ.— Խանգավառութիւնը.— Գերմանիոյ կայսրը։

Բարիզ, 8 հոկտ. — Երկուշաբթի օրը Պրիսէլէն Բարիզ պիտի ժամանեն պոեր զօրավարները, որոնք քառասնորեայ ժամ պիտի մնան. քանի մը այցելութիւններ պիտի տան իրենց համակիրներուն եւ հրապարակախօսութիւն մը պիտի կատարեն։ Անոնց ժամանած իրիկունը քանի մը թարեկամներ սեղան մը պիտի տան։ Նրեք զօրավարները Բարիզէն Գերմանիա պիտի ուղեւորին։ Անոնցմէ երկուքը նորէն Ֆրանսա դառնալ պտոյտ մը եւ հրապարակախօսութիւններ պիտի կատարեն Ֆրանսայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, մանաւանդ Նանթ, ուր հոկտ. 26ին տեղի պիտի ունենայ Վիլլպուա-Մարէյլի (Քըբոնսական ստացուածք) միջեւ։ Պասայի հնանգը եւ Բանգոգի նախկին ՄէլուՐբէյ նահանգը Ֆրանսայի կը մնան։ Սիամի թագաւորը պիտի կրնայ զինուորներ պահել Մէքոնկ գետին ձախ եզերքին զանազան կէտերուն վրայ, որոնք Սիամի կը մնան։ Բայց յանձն կ'առնէ Մէքոնկի հովիտին ամբողջ սիամական մասին մէջ միայն սիամցի սպաներու հրամանատարութեան տակ գտնուող սիամական զինուորներ ունենալ։ Ստակէ զատ եթէ Սիամ ուզէ Մէքոնկի հովիտին սիամական մասին մէջ ապագային նաւահանգիստներ, ջրանցքներ, երկաթուղիներ չենել, մեր նաւանգ այդ տեղին որ եւ է կէտէն մինչեւ Պանգոկի չինուելիք երկաթուղիները, պարտի Ֆրանսայի կառավարութեան հետ ճամաձայնիլ այն պարագային, երբ այդ կարգի չինութիւնները կարելի չըլլայ սիամցի պաշտօնատարներով ու սիամական դրամագլուխներով։ Նաւահանգիստներու, ջրանցքներու եւ երկաթուղիներու գործածութեան համար, թէ՛ Մէքոնկի հովիտին եւ թէ՛ Սիամի միւս մասերուն մէջ, որ եւ է տարբերական տուրք պիտի չտասատուի, հակառակ առեւտրական միութեան սկզբունքին, որ նշանակուած է Սիամի կողմէ ստորագրուած դաշնագրութեան մէջ։ Ֆրանսական սեպհական եւ կամ ֆրանսական պաշտպանութեան տակ գտնուող ընկերները պիտի կրնան ինչպէս նաեւ զանակները, Սիամի մէջ Ֆրանսական դեսպանատան ու հիւպատոսարանները մէջ, իբրեւ ֆրանսական նպատակ արձանագրուիլ։ Վերոգրեալ տեղերէն դուրս ծնող ընկերներու մասին Ֆրանսա միւս տերութեանց պէս իրաւունքներ պիտի վայելէ։ Սիամի իշխանութիւնք Ֆրանսայի պիտի յանձնեն անոր անցնելիք նահանգները. ֆրանսական զինուորները պիտի հեռանան Շանթապունէն, զորս արժամաբար կը գրաւէին 1893 հոկտ. 3ի պայմանագրութեան համաձայն։ Սահմանագլուխի փոփոխութիւնները ի նպաստ Ֆրանսայի կատարուած են, վասն զի քսան հազար քիլոմէթրի չափ տարածութիւն մը կ'անցնի Ֆրանսայի ձեռքը»։

Լոնտոն.— Անգլիոյ լրագիրներէն շատերը կը խօսին Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ կնքուած պայմանագրութեան վրայ։ Թայմզ, կարծիք մը յայտնելու համար, նախամեծար կը համարի սպասել պայմանագրութեան բնագրին հրատարակութեանը։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Ֆրանսա երկար տարեներ ի վեր փափաքած առաւելութիւնները ձեռք անցուցած է, յանձն առնելով նաեւ զանազան զիջողութիւններ որոնց ամէնէն գլխաւորն է Շանթապունին Սիամի վերադարձուիլը։ Տէյլի Թրընիվզ կ'ըսէ թէ պայմանագրութեան պարունակութենէն կ'երեւայ թէ Ֆրանսա կարելին ըրած է Անգլիոյ հետ իր ունեցած համաձայնութեան չդպչելու։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ անգլուֆրանսական այդ համաձայնութիւնը բնաւ վնասուած չէ նոյն պայմանագրութենէն։

ԼԵՀԵՐԸ

Լեհ ցեղին տարածումը Բրուսիոյ մէջ.— Դաղթականութիւն դէպ ի արեւմուտ։

Պերլին, 7 հոկտ.— (Հեռագիր Թայմզի).— Ուշադրութիւն կը հրաւիրուի նը-չանաւոր վիճակագրութեան մը վրայ որ խիստ յատակորէն ցոյց կու տայ լեհական ցեղին յարատեւ գաղթումը դէպի Բրուսիոյ արեւմտեան կողմը։ Հետեւեալ թիւերը ցոյց կուտան, Բրուսիոյ արեւմտեան նահանգներէն զատ, Լեհերու երբեմնի թիւը.— Բոմէրանիա՝ 3,677, Պրանտէնպուրկ՝ 16, հեռնոսեան Բրուսիա՝ 17, եւ Սաքսոնիա՝ 1։ Վերջին մարդահամարին որ 1900ին կատարուեցաւ, Լեհերու թիւը ոսպէս էր.— Բոմէրանիա՝ 14,300, Պրանտէնպուրկ՝ 24,300, Սաքսոնիա՝ 24,700, Շլեզվիկ-Հոլշթայն՝ 4,200, Հանովէր՝ 10,600, Վեսթֆալիա՝ 91,500, Հէսսէ-Նասաու՝ 1,500 եւ հեռնոսեան Բրուսիա՝ 25,500։ Պէրլինի մէջ միայն, Շարլոթէնպուրկի արուարձանն ալ միասին, դուն իսկ 18,500 Լեհեր կան, մինչդեռ Բրուսիոյ մէջ 3,390,000 հոգի կան, ալա ցեղէ, որոնք միայն լեհերէն կը խօսին, կամ սլաւական ուրիշ լեզուէ մը կամ այդ լեզուներէն մէկը եւ գերմաներէնը։ Բրուսիոյ մարզը ժողովուրդն հարուտին տասս եւ մէտասանին ալա ցեղին, մինչդեռ Գերմանիոյ մարզը կայսրութեան մէջ հարիւրին եօթը կը հաշուուին Սլաւները։ 1861ի վիճակագրութիւնը որ իբրեւ բաղդատութեան եղը կը բռնուի, կարելի է քիչ կամ շատ տիրդ չըլլայ, բայց ցոյց կուտայ Լեհերու թիւին անգամին յաւելումը նոյն երկրին մէջ։ Միանգամայն ցոյց կուտայ Լեհերու գաղթումը դէպի արեւմտեան նահանգները՝ Պրանտէնպուրկ, Սաքսոնիա, Վեսթֆալիա եւ հեռնոսեան Բրուսիա, ճարտարագործութեան վերջին զարգացման պատճառով, որ խիստ կարեւոր սատար մըն է լեհական գործին համար։

ՊՈՒԼՐ ՊԵՏԵՐԸ

Պոեր զօրավարները Բարիզի մէջ.— Պէնիիայի մէջ.— Խանգավառութիւնը.— Գերմանիոյ կայսրը։

Բարիզ, 8 հոկտ. — Երկուշաբթի օրը Պրիսէլէն Բարիզ պիտի ժամանեն պոեր զօրավարները, որոնք քառասնորեայ ժամ պիտի մնան. քանի մը այցելութիւններ պիտի տան իրենց համակիրներուն եւ հրապարակախօսութիւն մը պիտի կատարեն։ Անոնց ժամանած իրիկունը քանի մը թարեկամներ սեղան մը պիտի տան։ Նրեք զօրավարները Բարիզէն Գերմանիա պիտի ուղեւորին։ Անոնցմէ երկուքը նորէն Ֆրանսա դառնալ պտոյտ մը եւ հրապարակախօսութիւններ պիտի կատարեն Ֆրանսայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, մանաւանդ Նանթ, ուր հոկտ. 26ին տեղի պիտի ունենայ Վիլլպուա-Մարէյլի (Քըբոնսական ստացուածք) միջեւ։ Պասայի նահանգը եւ Բանգոգի նախկին ՄէլուՐբէյ նահանգը Ֆրանսայի կը մնան։ Սիամի թագաւորը պիտի կրնայ զինուորներ պահել Մէքոնկ գետին ձախ եզերքին զանազան կէտերուն վրայ, որոնք Սիամի կը մնան։ Բայց յանձն կ'առնէ Մէքոնկի հովիտին ամբողջ սիամական մասին մէջ միայն սիամցի սպաներու հրամանատարութեան տակ գտնուող սիամական զինուորներ ունենալ։ Ստակէ զատ եթէ Սիամ ուզէ Մէքոնկի հովիտին սիամական մասին մէջ ապագային նաւահանգիստներ, ջրանցքներ, երկաթուղիներ չենել, մեր նաւանգ այդ տեղին որ եւ է կէտէն մինչեւ Պանգոկի չինուելիք երկաթուղիները, պարտի Ֆրանսայի կառավարութեան հետ ճամաձայնիլ այն պարագային, երբ այդ կարգի չինութիւնները կարելի չըլլայ սիամցի պաշտօնատարներով ու սիամական դրամագլուխներով։ Նաւահանգիստներու, ջրանցքներու եւ երկաթուղիներու գործածութեան համար, թէ՛ Մէքոնկի հովիտին եւ թէ՛ Սիամի միւս մասերուն մէջ, որ եւ է տարբերական տուրք պիտի չտասատուի, հակառակ առեւտրական միութեան սկզբունքին, որ նշանակուած է Սիամի կողմէ ստորագրուած դաշնագրութեան մէջ։ Ֆրանսական սեպհական եւ կամ ֆրանսական պաշտպանութեան տակ գտնուող երկրի մը մէջ ծնող ընկերները պիտի կրնան ինչպէս նաեւ զանակները, Սիամի մէջ Ֆրանսական դեսպանատան ու հիւպատոսարանները մէջ, իբրեւ ֆրանսական նպատակ արձանագրուիլ։ Վերոգրեալ տեղերէն դուրս ծնող ընկերներու մասին Ֆրանսա միւս տերութեանց պէս իրաւունքներ պիտի վայելէ։ Սիամի իշխանութիւնք Ֆրանսայի պիտի յանձնեն անոր անցնելիք նահանգները. ֆրանսական զինուորները պիտի հեռանան Շանթապունէն, զորս արժամաբար կը գրաւէին 1893 հոկտ. 3ի պայմանագրութեան համաձայն։ Սահմանագլուխի փոփոխութիւնները ի նպաստ Ֆրանսայի կատարուած են, վասն զի քսան հազար քիլոմէթրի չափ տարածութիւն մը կ'անցնի Ֆրանսայի ձեռքը»։

Լոնտոն.— Անգլիոյ լրագիրներէն շատերը կը խօսին Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ կնքուած պայմանագրութեան վրայ։ Թայմզ, կարծիք մը յայտնելու համար, նախամեծար կը համարի սպասել պայմանագրութեան բնագրին հրատարակութեանը։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Ֆրանսա երկար տարեներ ի վեր փափաքած առաւելութիւնները ձեռք անցուցած է, յանձն առնելով նաեւ զանազան զիջողութիւններ որոնց ամէնէն գլխաւորն է Շանթապունին Սիամի վերադարձուիլը։ Տէյլի Թրընիվզ կ'ըսէ թէ պայմանագրութեան պարունակութենէն կ'երեւայ թէ Ֆրանսա կարելին ըրած է Անգլիոյ հետ իր ունեցած համաձայնութեան չդպչելու։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ անգլուֆրանսական այդ համաձայնութիւնը բնաւ վնասուած չէ նոյն պայմանագրութենէն։

ՈՎԿԵԱՆՈՍԻ ՍԷՆԵՏԻԲԱՆ

Անգլիական նպաստը.— Քիւառs Ընկերութիւնը.— Գերմանիա։

Պերլին, 7 հոկտ.—Անգլիոյ կառավարութիւնն ու չոգենաւային Քիւնարտ Ընկերութիւնն միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը մասնագիտին կը պատճառէ Գերմանիոյ մէջ։ Քանի մը միջավայրերու մէջ կ'ըսուի թէ գերման կայսրութիւնը չի կրնար դիւրութեամբ աւելի հեռուն երթալ՝ նպաստ տալու իր քաղաքականութեան մէջ։ Բրեսլոյ Մորնինգ Պոսթ ըսելի յեսոյ թէ Գերմանիա այն տեսակ կացութեան մը մէջ չէ որ կարենայ նոյն գործողութեանց մէջ մնալ, կը յարէ.— «Աւելի անմիջական ու ստիպողական պէտքեր ունինք քան թէ հիւսիսային Ատլանտեանի համար պահպանել նաւորդէքի հիմ մը որ հարիւրին 6-8 չանարժին մը կու տայ բաժնետէրերուն։» Բիօլ-Ցիշէ Ֆոլսպլաթին նաեւ. ուշադրութիւն կը հրաւիրէ կացութեան դժուարութեանը վրայ եւ այնպէս կը նկատէ թէ խոհեմութիւն պիտի չըլլայ նպաստ տալու առատաձեռն քաղաքականութիւն մը ընդունիլ եւ թէ Գերմանիա տրամագիր չէ սեղանաւորական այդ տեսակ պարտք մը մտել։ Անգլիոյ կամ Ամերիկայի եւ կամ երկուքին դէմ միանգամայն։

ՀԱԲՈՆ

Նրմացոյցը.—Մեծ տիւնիւթիւնները.—Կայուսմի տուրք։

Թոքիո, 7 հոկտ.— Ճարոնի նոխարարաց Խորհուրդը վերջնական կերպով ընդունեց յառաջիկայ տարուան եւմսացոյցի ծրագիրը, որ գումարներ կը յատկացնէ նոր երկաթուղիներու եւ հեռաձայնիներու չինութեան։ Նաեւ Սէուլ-Ֆուսանի երկաթուղիին նպաստ մը սահմանելու համար։ Այդ նպաստով կարելի պիտի ըլլայ նոյն երկաթուղին վեց տարիէն չինել, փոխանակ քսանչինգ տարուան։ Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց պահանջել Խորհրդարանէն պահել հիմնական կալուածական տուրքը, փոխանակ յառաջիկայ տարուան վերջը հին տուրքը վերահաստատելու, ինչպէս մտադրութիւն յայտնուած էր։ Այդ առաջարկութիւնը եթէ ընդունուի, տարեկան տասերկու միլիոն եէնի (28,800,000 ֆր.) հասոյթ մը պիտի արտադրէ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լորտ Միլներ.— Երկրորդ ուղեւորութիւնը մը.— Շալէ-Պուրկեր։

Նոհաննեսպուրկ, 7 հոկտ.—Լորտ Միլներ, այսօր, Նոհաննեսպուրկէն ճամբայ կ'ելլէ՝ ուղեւորութիւն մը կատարելու Լիմէնպուրկի ու Զուլիքանպէրկի կողմերը։ Այդ երկրորդ ուղեւորութիւն է զոր Լորտ Միլներ կը կատարէ։ Առաջին ուղեւորութեան արդիւնքները չատ գոհացուցիչ եղան։ Լորտ Միլներ այդ պրոյեկտները կը կատարէ՝ անհամբեր տեսնելու կառավարական գանձարան պաշտօնատարներու. վիճակը եւ լսելու տեղացիներուն պահանջումներ ու առաջարկութիւններ։

Լոնտոն.—Նոհաննեսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Պ. Շալէ-Պուրկեր որ Թրանսվալի փոխ-նախագահութեան պաշտօնը կը վարէր, քիչ օրէն Եւրոպա պիտի ուղեւորի. սակայն մեկնելէ առաջ Լորտ Միլնէլի հետ պիտի տեսակցի՝ Թրանսվալի Պոէրներուն վերադարձին վրայ։

ՌՈՒՍԻԱ

Օսեասյի տոգենաւային Ընկերութիւնը.— Կառավարական նպաստ։

Օսեսա, 7 հոկտ.—(Հեռագիր Թայմզի).— Ռուսական չոգենաւային Ընկերութիւնը խնդրեց ռուս կառավարութենէն նպաստ մը յատկացնել՝ Օսեսայի ու Պարտից ծոցին մէջեւ կատարուող չոգենաւային երթեւեկութեան, որ տարիէ մը ի վեր սկսած է։ Ընկերութիւնը նաեւ նոր նաւերու չինութեան ծախքին համար օգնութիւն մը կը խնդրէ կառավարութենէն։ Ցլմական նախարարութիւնը պատրաստ է օգնել նոյն Ընկերութեան, կարգ մը պայմաններով, որոնց մէկը կը տրամադրէ թէ չոգենաւերը չինուին ռուսական չինուածանիթներով, ռուսական գործարաններուն մէջ եւ ռուսական գործաւորներու միջոցաւ։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

Դանիական Անթիլեանները.— Հողագործական կուսակցութիւնը.— Վանառումը ապահովուած։

Քոբէնհագ, 7 հոկտ. — Դանիական Անթիլեանց վաճառումը օրուան խնդիրն է։ Ցայսմանէ է թէ Մերակոյտին պանպանողականները աւելի արմատականներուն համակարծիք են քան թէ գլխաւոր պանպանողականներու խումբին որ, այս առաւուն ընտրութիւններէն առաջ, մեծամասնութիւն ունէր եւ կը յայտնէր մերժել Մ. Նահանգաց հետ կնքուելիք դաշնագրութիւնը։ Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով, Անթիլեանց դանիական կղզիները քսան միլիոն քուրոնի պիտի ծախուին Մ. Նահանգներուն։ Ատիկա վերջը պիտի ըլլայ հողագործական կուսակցութեան չանեկան պայքարին։ Այդ կուսակցութիւնը ժողովուրդին մեծամասնութիւնը կը կազմէ՝ Բարէնհագի սեղանաւորներուն ու վաճառականներուն եւ համալսարաններու անդամներուն դէմ։ Հողագործական կուսակցութիւնը յաղթանակը ապահովապէս կը տանի։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐՄՈ, 11 հոկտ.—Կացութիւնը փոխուած չէ։

ԼԻՄԱՆ.— Ֆրանսայի Դ. զօրաբանակին մօտ կառավարական դումարէր Պ. Օրմըշէվին պաշտօնական եղաւ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Նովոսքի կ'ըսէ թէ բարեգործական պատական Ընկերութեան նախագահը Հոմ պիտի երթայ՝ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին յանձնելու վկայական մը՝ նոյն Ընկերութեան պատուակալ անդամի։ Իտալիոյ թագաւորը ընդունած է։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ բոլոր նախարարները, այսօր, նիշ կ'ուղեւորին, ուր, վաղը, նախարարաց Խորհուրդ մը պիտի գումարուի Աղեքսանդր թագաւորին նախագահութեամբ։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.— Հոկտ. 1էն 10 Սիւէզի ջրանցքէն անցնող նաւերու թիւն է 100 եւ գոյացած հասոյթը՝ 2,720,000 ֆր.։

ԲԱՐԻԶ.— Իրաղեկ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ նախարարապետ Պ. Բոնոյ օրինագիծ մը պատրաստեր է, որով դադարեալ կը հռչակէ Բոնքորտան (Ֆրանսայի ու Վատիկանի միջեւ կնքուած կրօնական պայմանագրութիւն) եւ կը պահանջէ նկեղեցիին ու Պետութեան բաժանումը։ Պ. Պ. Տէլքասէ, Ռուվիէ ու Մարիւէժուլ յայտարարեր են թէ պիտի հրաժարին, եթէ այդ օրինագիծը Խորհրդարանին ներկայացուի։

—Երեսփոխան Պ. Պրիան Թէհնուաւ գնաց քննութիւն կատարելու։ Խորհրդարանին նստաշրջանը երբ բացուի, հարցասղնդում մը պիտի ուզէ կատարուիլ Բեռնիսի։

—Հաղարտպետ ա'Օրմըշվիլ որ Նանթի զինուորական ատեանին տեղեկագրեն էր Ազն-Արմի դեր-գնդապետին դատին ատեն, պաշտօնական եղաւ։

ԵՌԲՈՀԱՄԱ.— Ճարոն որոշեց մեծապէս ուսուցնել իր նաւատորմը. յանձնարարութիւններ պիտի ըլլան Անգլիա, Գերմանիա ու Ֆրանսա։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Բարձուկալի Խորհրդարանը պիտի գումարուի հոկտ. 17ին՝ ընդունելու Ամէլի թագուհիին երդումը՝ իբրեւ խնամակալ թագաւորին բացակայութեանը միջոցին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

(Շար. Տե՛ս Ջիւէն եւ վերջ)

Յօդ. Կ.—Անանք որ առաջանալէ օտար երկիրներ գտնուելով մարդահամարի ատեն չեն կրնար յանձնաժողովին ներկայանալ եւ իրենց ինքնութիւնը հաստատել, նախորդ յօդուածին համաձայն, փոխանորդաւոր, իրենց յայտարարութիւնը պիտի առնուի։ Այս կերպով ի բացակայութեան արձանագրողներուն առձեռն տետրակներուն դիտողութեանց յատուկ մասին մէջ, յանձնաժողովին կողմէ պիտի նշանակուի այրաչրն տղուն, այնպէս վկայութեամբ պարբերութիւնը։ Դիւղին կամ թաղին մարդահամարը լրանալու մօտ, տուողց համար պատրաստած բացատրող տետրակ մը չենուելով պիտի տրուի տեղական կառավարութեան։ Ցիչեալ տետրակին վրայ պիտի կատարուի գործողութիւն մը, գաւառակին Իսարէի ժողովին կողմէ կատարուած գործողութեանց արդիւնքին համաձայն։

Յօդ. ԿԸ.—Յանձնաժողովներու կողմէ կատարուած մարդահամարը երբ աւարտի, գիւղին կամ թաղին մէջ, առձեռն տետրակներուն վարի կողմը բացատրութիւն պիտի տրուի թէ ո՞ւ է անձ ազգուած չէ եւ արձանագրութիւնները իրականութեան համաձայն են։ Այդ տետրակները պիտի կնքուին իմամներու, մուխթարներու, հոգեւոր պետերու, ծերերու եւ հպատակութեանց ժողովներու կողմէ։ Յանձնաժողովը իր անձնական կնիքովն ալ պիտի վաւերացնէ եւ այդ տետրակները, եւ իր քով պիտի պահէ զանոնք յառաջիկային, այս կանոնագրին համաձայն, մարդահամարի արձանագրութիւնները իրենց միջոցաւ կատարելու համար, յիշեալ առձեռն տետրակներուն վաւերացեալ օրինակները պիտի տրուին իւրաքանչիւր գիւղի կամ թաղին իմամին եւ մուխթարին, իսկ ոչ-իսլամ հասարակութեանց գիւղին կամ թաղին քահանային, խոսա մին եւ մուխթարներուն։

Յօդ. ԿԹ.—Ամէն գիւղի եւ թաղի մէջ մարդահամար կատարուելէն եւ նախորդ յօդուածին համաձայն, առձեռն տետրակները վաւերացուելէ յետոյ, մարդահամարի յանձնաժողովներու կողմէ, պարտաւորիչ ըլլալով, օսմ. թէգքերէ պիտի յանձնուի արձանագրուողներուն ամէն անունց, որոնք օսմ. հպատակ են, իսկ առանձնայնորհեալ եւ ինքնօրէն կուսակալութեանց բնակիչներուն, կամաւոր ըլլալով, օսմ. թէգքերէ պիտի տրուի, երրորդ յօդուածին հաղաձայն եւ օրինական ծախքը մարդահամարի պաշտօնական կողմէ պիտի դանձուի։

Յօդ. Հ.—Մարդահամար կատարուած ատեն, թէ՛ պաշտօնեանէրէն եւ թէ՛ ժողովրդէն ո՛վ որ ինքզինքը պահէ եւ ապիկա զինուորական ծառայութենէ զերծ մնալու համար ըլլայ, անկէ մէկ օսմ. ոսկի տուգանք պիտի առնուի եւ երեք ամիսը չանցնելու պայմանաւ բանտարկութեան պիտի դատապարտուի։ Իսկ ապանոնք որ չարամտութեամբ մարդ կը պահեն եւ մարդահամարի գործառնութեանց մէջ խարդախութիւն կ'ընեն, պատժական օրինագրքին 251րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, մէկ օսմ. ոսկիէն մինչեւ տասնչինգ օսմ. ոսկի տուգանքի պիտի ենթարկուին եւ մէկէն մինչեւ երեք տարուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուին։

Յօդ. ՀԱ.—Խառն բնակութիւն գըտնուած տեղերու մարդահամարի առձեռն տետրակները զատ զատ պիտի պատրաստուին եւ ան

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա որ հիւանդ էր, բոլորովին ապաքիներ է։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Դատական նախարարութիւնը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ կալուածի մը գրաւին (հաճզ) ու վճռման գործողութիւնը պիտի կատարէ գործակիր պաշտօնեան այն տեղին, ուր կը գտնուի այդ կալուածը։

ՄԵՏԱՔՐԻ գիւղերուն համար առնուած տեղեկութիւնները միշտ գոհացուցիչ են։ Մարսիլիոյ, Լիոնի, Լոնտոնի ու Միլանի հրապարակներուն մէջ խնդրանք կայ։ Անցեալ շաբթուան գործառնութիւնները թէեւ նախորդին չափ չեն, սակայն տակա ալ ստէպ գնողներ չգտնուելուն հետեւանքն է։ Անչուշտ այդ պատճառը եթէ չըլլար, գործառնութիւնները նախորդ շաբաթէն աւելի պիտի ըլլային։ Ամէնէն աւելի 9–10 եւ 9 11 բարակ տեսակները կը փնտռուին, բայց գրեթէ պատրաստ չկայ։ Աւստրիոյ դեղին խոզակը կ'արժէ 10 ֆր. եւ Էտիրնէի ու ուրիշ տեղերու սպիտակ տեսակը՝ 10 ֆր. է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Դատական նախարարութիւնը որոշեց որ գաւառներու առեւտրական դատարաններուն կողմէ տրուելիք սնանկութեանց որոշումները հրատարակուին նոյն նախարարութեան պաշտօնաթերթին մէջ, ծախքն ալ վճարուելով։

—Առեւտրական երկրորդ դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, սեպտ. 26էն սնանկ հռչակեց Սիրքէճիի կողմը, երկաթուղիի կայարանին դիմացի քաղինոյին մէջ հաստատուած վաճառական Խարալամպօ Քոմիս եւ Ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամ Ճէմիլ պէյ միւս գոմիսէր կարգուեցաւ ու փաստաբան Ցոթաքի էֆ. ալ առաջարկեայ սէնտիք։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարար Հասան փաշա սկսած է ապաքինիլ եւ քանի մը օրէն պիտի կրնայ իր պաշտօնատեղին յաճախել։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, սեղնեկապետ Էմին պէյ, երէկ, ծովային նախարարին ապարանքը երթալով, որպիսութիւնը հարցուց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը հինգ հազար ղրուշ շնորհեց, Սերպիոյ սահմանագլուխին գիւղերը բնակող իսլամներուն տղաքը թլփատելու համար։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Սկիւպէն ալ բժիշկներ ու վիրաբոյժներ պիտի ղրկուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական նախարարը, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ–Եպարքոսին հետ։

—Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնն Սըր Համիլթըն Լանկ, շաբաթ օրը, Մալիէի պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցաւ ելմտական նախարարին հետ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Սեպտ. 21էն 28, կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 154, որոնց 88ը իսլամ (43 այր, 45 կին) 55ը՝ քրիստոնեայ (28 այր, 27 կին) եւ 11ը՝ հրեայ (5 այր, 6 կին)։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Ուրբաթ օրը Եգիպտոսի մէջ քոլերայէ 129 դէպքեր ու 114 մահեր պատահեցան եւ շաբաթ օրն ալ 105 դէպք ու 110 մահ։

—Հոկտ. 2էն (Ն. Տ.) մինչեւ 6 Օսմանայի մէջ ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահեր են։

—Ռումանիոյ կառավարութիւնը հինգ օր քարանթինա սահմանեց հարաւային Ռուսիոյ ժամանումներուն դէմ։

ՀԱԼԷՊԻ նոր կուսակալ Մէֆիա պէյ իր պաշտօնատեղին ժամանելով, շաբաթ օրը մեծ հանդէսով կատարուեր է կայս. Ֆէրմանին ընթերցումը։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ երաշխաւորութեան համար գրաւի տակ առնուելիք կալուածի մը տէրը եթէ կառավարութեան պարտք ունենայ, եւ եթէ այդ կալուածին արժէքը երաշխաւորութեան գումարէն աւելի ըլլայ, յաւելեալ մասէն կառավարութեան պահանջքը գանձուելով մնացածը իրեն երաշխաւորութիւն ընդունուի։ Նաեւ թէ երաշխաւորութիւնը եթէ երկար ատեն տեւէ, տուրքի վարչութիւնները երբեմն քննութիւն կատարեն, որպէս զի երաշխաւորութեան գումարին եւ կառավարութեան պահանջքին միջեւ աւելի կամ պակաս տարբերութիւն եթէ մը ըլլայ, կա՛մ գրաւը լուծուի եւ կամ կառավարութեան պարտք ունեցողը հրաւիրուի պարտքը վճարելու։ Միանգամայն ամէն տարի քննութիւն կատարուի, քանի որ կալուածի մը արժէքը կրնայ նուազիլ կամ բարձրանալ։

ՕՏԱՐ ԱՐԾԱԹ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ արգիլել օտար արծաթ դրամներու շրջաբերութիւնը եւ անոնց կեղծերը պատրաստողներն ալ խստիւ պատժել։

Բ. ԴՐԱՆ տեղեկագիր մը մատուցուեցաւ՝ սիկառէթի ու խաղի թուղթերէն յառաջիկայ մարտէն սկսեալ ներքին սպառման մաքս առնելու համար։

ՕՇԱՌԻ վաճառականներէն ոմանք, աղերսագիր մը մատուցանելով Մեծ–Եպարքոսին, յայտնեցին թէ կ. Պոլսոյ մէջ գաղտնի գործարաններ հաստատուած են, ուր խառնուրդ օճառներ կը պատրաստուին, որով լաւ տեսակ օճառներու վաճառումը կը վնասուի։ Մեծ–Եպարքոսը հրամայեց քաղաքապետութեան՝ փութով քննութիւն կատարել ու տեղեկագրել թէ այդ կարգի գործարաններու բացման պաշտօնապէս արտօնութիւն տրուած է թէ ոչ, եւ եթէ ոչ, ո՛ր տեղերը բացուած են եւ որոնց կողմէ կը շահագործուին։

ՊԼՈՒԹԻ բժշկական ֆրանսական վարժարանին քննութիւնները դեկտ. 10ին պիտի սկսին։ Ֆրանսական դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն որ ամէն տարուան պէս օսմ. քննիչներու խումբ մը ղրկի։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ՍԵՐՊԻԼ. — Ապրան, Թանէն արտասպելով, կը ծանուցանէ թէ Պէլկրատի մէջ Սերպիոյ նախարարաց Խորհուրդին գումարման պատուն նկատողութեան առնուելը է սա պարագան թէ Բուլգարիի նահանդին մէջ հաստատուած սերպ տարրը միշտ Վեհ. Սուլթանին շնորհները ու բարիքները կը վայելէ, որոնց մասին եւ բախտագիտութիւնը՝ Վեհ. Սուլթանին հաւատարիմ մնալով միայն կրնայ յայտնել։ Սերպիոյ նախարարաց Խորհուրդը որոշեր է բացարձակապէս արգիլել խայտառակ ու չարամիտ անձերու Սերպիա մուտքը, նաեւ յայտարարելով որ սերպ տարրը ամէն ատեն պատրաստ է իր կեանքը ու ինչքը զոհել Վեհ. Սուլթանին համար։

ԹԱՆԶԻՄԱԹԻ տուրքին գանձումը որ քաղաքապետութեան յատուկ է, աւելի կանոնաւորելու համար խորհրդակցութիւն կը կատարուի։

ՔԱՑՏ ԵՒ ԱՇՈՒԽ. — Ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ պատկանեալ պաշտօնեաները գիւղութիւններ ընծայեն կ. Պոլիս ղրկուելիք ածուխի ու փայտի տէրերուն։

ԲԵՐԱՅԻ Մեծ Փողոցին տակաւին նեղ մնացած մասերն ալ պիտի ընդարձակուին։

ԱՂԲԻՒՐ. — Բեաղրտխանէի հովիտին բերուելիք անոյշ ջուրերու խողովակները մինչեւ Օրթագիւղ երկարած են՝ Պուլկարաց Էկզարքարանին առջեւ։

ՎԱՆԱՑ նահանգին Բերկրի գաւառակին մէջ նաթի հանք մը գտնուած ըլլալով, մասնագիտական տեղեկագիր մը պիտի ղրկուի ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱՂԲ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց արտօնել Եւրոպայէն բերուած արհեստական աղբերու մուտքը՝ մաքսը վճարելու պայմանով։

ՀԱՐՑԱՔՆՆԻՉ ԴԱՏԱՒՈՐ. — Վանայ նահանգին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր կարգուեցաւ իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Հիւսէին Թահսին էֆ. եւ Ատանայի ալ Շաքիր էֆ.։

ԱՍԵՂ. ԿԼԻՈՂ. ԱՂՋԻԿ ՄԸ.—Հէքքեարիի Զուլամէրկ գաւառակին մէկ գիւղին մէջ նեսթորի աղջիկ մը՝ Նիկար, 16 տարեկան, սովորութիւն ունի ասեղները կլլելու. ուստի տնեցիները միշտ ասեղները կը պահեն։ Նիկար տարիէ մը ի վեր ունի այդ տարօրինակ սովորութիւնը եւ մինչեւ հիմա հարիւրէ աւելի ասեղ կլլած է, առանց որ եւ է վնաս կրելու։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Ղալաթիոյ Պանդրմա օթէլը բնակող Հաճի Կարապետ աղա, շաբաթ առաւ, յանկարծամահ եղաւ. սրտի կաթուածէ։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բերայի Փափաղ Բէօքրիւսի թաղին Սքորսէլա փողոցը բնակող Վասիլ անուն դերձակ մը, քսան տարեկան, անձնասպան եղաւ՝ ռէվոլվէրով։ Դիդակը կուրծքը մխուելով սիրտը ծակած էր։

—Շաբաթ առաւ Բերայի մէջ ուրիշ դերձակ մը՝ Պաղիլ Մուրաթի անձնասպան եղաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը տասնրկնդ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Ղազարոս Վարդանեանը որ մայիս 7ի գիշերը Բերայի Պիլպիլ Տէրէսիի կողմը կահագործ Թոչոն սպաննած էր։ Ղազարոսի ընկերը՝ Ճաքօ ալ, իբրեւ մարդասպանի օգնող, չորս տարուան նոյն պատժին դատապարտուեցաւ։

ՐՈՒՄԵԼԻ ՀԻՍԱՐՅԻ ատաղձագործ կարապետ աղա, շաբաթ օրը Ռոպերթ Քոլէճ յարակից մէկ շէնքին վրայ աշխատած ատեն, դիպուածով վար ինկաւ տասը կանգուն բարձրութենէ մը եւ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Կեանքը վտանգի մէջ է։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Երէկ ժամ 6½ին Դոլմա-Պաղչի բարձրանդակին վրայ Ամէնի էֆ. թաղին Պալ փողոցին մէջ փայտաշէն տունէ մը հրդեհ ծագելով այրեցաւ։ Այդ տունը բնակող Լուտէմ պէյ Պրուսա կը գտնուի եւ Իսմայիլ անուն սարիկ մը հոն կը բնակէր իբրեւ պահապան։ Իսմայիլ կինը կամ տաքցուցած ատեն վառարանէն կայծեր ելլելով պատճառ եղան հրդեհին։

—Շաբաթ գիշեր ժամ 1½ին Եէնիգիւղի Բանկիր թաղը Բոքոլոս Սթամբոլիի տունէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով առաջքը առնուեցաւ։

—Մաքրիգիւղի Սաղըզ Աղաճի կողմը, շաբաթ գիշեր ժամը 4ին, Զիլեան Սնեքերիմ աղայի սեպհական տանը մէջ, ուր մուշտակագործ Շապուհ աղա կը բնակէր, հրդեհ ծագեցաւ։ Դարակի մը ներքին մասը կ'այրէր, բայց շուտով մարեցին։

—Երէկ ժամ 5½ին, Պոյաճգիւղի մէջ Էրզրումի նախկին կուսակալ Հագգը փաշայի ծովեզերեայ ապարանքին խոհանոցը բռնկեցաւ, բայց անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ մարել։

ԱՆՏԵՂԻ ՆԱԽԵՆՁ.—Այս առաւ. ժամ 1ին Բումելի Հիսարէն սեւ պեխերով ու ակնոցաւոր ամէ մը երկու կիներու հետ շոգենաւ մտաւ։ Կ'երեւայ թէ հիւր էին եւ կը վերադառնային։ Ատոնք կողմնակի խուց մը մտան։ Քիչ վերջը այրը դուրս եկաւ եւ վերադարձին տեսաւ թէ խուցին մէջ երիտասարդ մը կայ՝ գիրք կարդալու զբաղած. իսկոյն շոգենաւին պաշտօնեան կանչեց եւ ուզեց որ երիտասարդը դուրս հանուի, բայց պաշտօնեան դիտել տուաւ թէ երբ իսլամ կիներ չգտնուին՝ խուցերուն մուտքը ազատ է։ Մարդը պատասխանեց թէ ինք նախանձոտ է եւ չուզեր որ օտարական երիտասարդ մը իր ընտանիքին հետ գտնուի։ Պաշտօնեան իրաւամբ ըսաւ թէ նախանձոտ մարդ մը պէտք է մասնաւոր շոգենաւ մը եւ այլն վարձէ իր ընտանիքը փոխադրելու։

ԱՐԿԱՒՇ. — Սեւրէք կը գրէ թէ Բերա, Օտէնսի թատրոնին մէջ, առջի օրը, գործաւոր մը օդային կազի խողովակները նորոգելու ատեն անզգուշութեան մը հետեւանօք կազը բորբոքելով, խողովակները պայթեցան։ Մարդու կորուստ չկայ։ Օթեակներու ձեղունները փլան եւ մէկ քանի ապակիներ ջախջախուեցան. նոյպէս կոտրտեցան մերձակայ Լիւքսէնպուրկի զլուսարանին, Արեւելեան Ակուսմրին, Միր է Բոթրոս եւ Ճերմակեան դերձակի վաճառատուներուն եւ Տէլլա Սուտա Ֆայիզ փաշայի բնակարանին մէկ քանի ապակիները։ Այս արկածին պատճառով, շաբաթ իրիկուն ներկայացում չտրուեցաւ նոյն թատրոնին մէջ։

ՍԻՐԱՑԻՆ ԴԻՊԻ ՄԸ.— Ֆրանսերէն Սեւրէքի մէջ լը կարդանք.—«Ուրբէշէն կը գրեն թէ անցեալ սեպտ. 10ի օրը, հինգ զլխուած Հայեր Թրաժան փողոցը, Արթին Էդոնոմեան անուն կօշկակարի մը տունը մտեր են, անոր 16 տարու աղջիկը փախցնելու համար՝ Ցակոբ Սերովբեան անուն երիտասարդ հայ սրճագործին հաշուոյն։ Այս արարքին պատճառը այն էր որ դեռատի աղջկան ծնողքը մերժած էին իրենց աղջիկը Սերովբեանին հետ ամուսնացնել, եւ այս մասին համաձայնած էր Հայոց Պատրիարքարանին հետ, որ սոյն ամուսնութեան հաւանութիւն չէր տար, քանի որ Սերովբեանին հօրեղբօր տղան կարգուած էր Էդոնոմեանին ուրիշ մէկ աղջկանը հետ։ Դեռատի աղջիկը յաջողեցաւ պատուհանէ մը փախչիլ եւ չուանը հօրը ալխատանոցը առնելով, հոն մարեցաւ։ Աշխատանոցին դարձուածները օգնութիւն փութացուցին դեռատի աղջկան։ Աղջիկը փախցնելու եկած հինգ մարդիկը յաջողեցան փախչիլ։ Դատարանին առջեւ, ամբաստանեալներու նստարանին առջեւ միայն մեղադրեալներ կը գտնուէին, Առաքել Շիրդալեան եւ Ցակոբ Օվաչեան անուն։ Դեռատի աղջիկը փախցնելու յանդգնող Սերովբեան Եգիպտոս փախած է։ Աղջկան հայրը կը պահանջէ յանցաւորներուն պատժուիլը։ Դատաւորը բոլոր ամբաստանեալները 15 օրուան բանտարկութեան դատապարտեց։»

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՁԴ.—Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը պատիւ ունի ցանուցանել՝ Բեաղիմիէի Թրամուէյի ընկերութեան կողմէ հրապարակ հանուած իւրաքանչիւրը 240 ղրշ. նոց 5000 արժեթուղթերու տէրերուն, թէ կանոնական դրոշմատուրքերը ըստ օրէնքի գանձուած ըլլալով, պէտք է այդ արժեթուղթերը ներկայացնեն Զէյնարանի տեսչութեան մէջ գտնուող դրոշմթուղթերու սենեակը, ուր դրոշմթուղթեր կը փակցուին առանց ոեւէ վճարում պահանջելու։ 2—3

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

24/8 հոկտ. 1902

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՑԱՆՈՒՆ ՅԱՆԿԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՎԱՂՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Ատանայէ Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը, սեպտ. 29 թուով կը ծանուցանէ թէ, երէկ կէս օրէն յետոյ, Ընտրողական Ժողովի Ա. նիստը գումարուեր է Ատանայի Ս. Աստուածածին մայր եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ Կաթող. Պատուիրակ Տ. Կէսմրիւքճեան Սրբազանին, որ առաւոտ, եկեղեցիի ժամերգութեանց ատեն, բացատրած էր կատարուելիք ընտրութեան կարեւորութիւնը։ Ներկայ էր նաեւ Մէջթուպէճի պէյը, իբր ներկայացուցիչ Կայս. կառավարութեան։ Նիստը բացուեցաւ աղօթքներով եւ չարականներով ու բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Յետոյ նախագահ Սրբազանը բանախօսութիւն մը արտասանելով բացատրեց Ընտրողական Ժողովին գումարման նպատակը, եւ հրաւիրեց պատգամաւորները, արժանաւոր կաթողիկոս մը ընտրելու Կիլիկիոյ Աթոռին համար։ Յետոյ Կէսմրիւքճեան Սրբազան Ժողովին հաղորդեց ընտրելի եպիսկոպոսներուն ցանկը, որուն վրայ քուէարկութիւն կատարուեցաւ։ Հետեւեալ վեց եկեղեցականները առաւելագոյն քուէ ստացան.—

1. ՏՐԴԱՏ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՊԱԼԵԱՆ, Առաջնորդ Կեսարիոյ 44 քուէ։
2. ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ, Առաջնորդ Նիկոմիդիոյ, 42 քուէ։
3. ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԶԱՄԶԵԱՆ, նախկին Առաջնորդ Պրուսայի, 40 քուէ։
4. ՆԵՐՍԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՍԼԱՆԵԱՆ, Առաջնորդ Ռոսոսքոյի, 39 քուէ։
5. ՍԱՀԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՊԱԵԱՆ, Լուսարարապետ Երուսաղէմի, 37 քուէ։
6. ՄՈՎՍԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԼՕՄԲԻՒԲՇԵԱՆ, Առաջնորդ Պիլեճիկի, 35 քուէ։

Այս վեցմուն ցանկին ընտրութեան արդիւնքը, յատուկ թղթիրով, պիտի հաղորդուի կայս. կառավարութեան։ Վերջնական ընտրութեան օրը յայտնի չէ սակայն, մինչեւ որ օրինական ձեւակերպութիւնները վերջանան։

—Խառն ժողովը վաղն առաւ. Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ ընելու հրաւիրուած է, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան վեցմուն ցանկին պատրաստութեան արդիւնքը ծանուցանող հեռագիրը նկատողութեան առնելու համար, զոր Ս. Պատրիարքը պիտի հաղորդէ Ժողովին։

Ս. Պատրիարքը երէկ առաւ պատարագեց Սամաթիոյ Ս. Դէորդ եկեղեցիին մէջ, որուն ծանամբութիւնն էր, եւ քարոզ խօսեցաւ օրուան ոգին վրայ։ Ս. Պատրիարքը հաչեց Պատր. Փոխանորդ Սրբազանի բնակարանին մէջ, ուր հիւրասիրուած էր նաեւ շաբաթ իրիկուն։ Թէ շաբաթ իրիկուն եւ թէ կիրակի օրուան ժամերգութեանց ներկայ գտնուեցաւ արհիմանարտ Ժորժ Սան Նէհամբէտս, որ շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր, իրեն եղած հիւրասիրութեան համար։ Ս. Պատրիարքը մէկ օսմ. ոսկի նուիրեց Սամաթիոյ Աղքատախնամին։ Երէկ իրիկուն Ալթիմէրմրի Ս. Յակոբ եկեղեցին ալ այցելելով քարոզեց։ Այս առթիւ, Ն. Սրբազնութիւնը շաքար բաժնել տուաւ Սամաթիոյ եւ Ալթը–Մէրմէրի վարժարանաց աշակերտներուն։ Սամաթիոյ թաղեցիները շաքար իրիկուն ընդարձակ հանդիսութիւն մը մատուցին Ս. Պատրիարքին, նոր Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրելու համար։

—Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը, այսօր գումարուեցաւ Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նոխազատութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ զբաղեցաւ վարժարանին չլմնութեան եւ եկամտոյցին խնդրով։ Նիստին ատարտումին յետոյ, Ս. Պատրիարքը Պատրիարքարան դնաց։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր անցեալ շաբաթ օրուան նիստին մէջ, որոշեր է զեղչեր ընել Պատրիարքարանի այլ եւ այլ ծախքերէն։

—Գալֆեան որբանոցի խնամակալները անցեալ ուրբաթ օր նորէն այցելեցին նոյն հաստատութեանը եւ հարկ եղած կարգադրութիւնները ըրին։ Պարտքերուն ցուցակը պատրաստուած չըլլալով՝ պահանջեցին անոր պատրաստութիւնը մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ։ Իսկ որբանոցին պիւտճէն պիտի պատրաստուի խնամակալներուն կողմէ, որոնք գործեալ գումար մը յանձնեցին Քրիստինէ մայրապետին։ Երանաւէտ մայրապետին վրայ բժշկական քննութիւն կատարող բժիշկները տեղեկագիր մը տուին Ս. Պատրիարքին։ Այդ տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ մայրապետին հիւանդութիւնն է երակային դրութեան կարծրացում, որ աղդած է ուղեղին եւ երակներուն վրայ, առաջ բերելով երիկամունքի բորբոքում։ Բժիշկները յայտարարեր են թէ մայրապետը ժամանակի մը համար աշխատելու անկարող է։ Գալֆեան որբանոցին նպաստ ղրկած են նաեւ սա անձերը.— Դրիդոր խան Շամամանեան 3 ոսկի, Աստուածատուր էֆ. Հարենց եւ Արտաչէս Ֆրնտրզլեան 1 ոսկի։ Ուրիշ նպաստներ ալ կը հասնին հետզհետէ։ Տոքթ. Սեղբոսեան շաբաթ օրը, իր կողմէ որբանոց ղրկեց պարկ մը օսմ., պարկ մը շաքար, երկու քազվէվի բրինձ եւ պարկ մը բաթաթէս։ Նուիրատու բժիշկը պիտի աշխատի իր պաշտօնակիցները հաւատալ, նմանօրինակ նուէրներ ընելու, որպանոցին բոլոր ձեռուան պիտոյքները հոգալու համար։

—Կայս. քաղաքային բժշկական վարժարանի Դ. կարգի հայ ուսանողներէն Տեարք Կարապետ Տ. Ալլահվէրտի, Արմենակ Տիգրանեան, Լեւոն Մելքայէլեան, Կարապետ Սարգիսեան եւ Յովհ. Յարութիւնեան ներկայ տարւոյ քննութիւնները յաջողապէս աւարտելով՝ վիրաբուժութեան կարգը անցած են։

—Պոլսոյ ծանօթ բժիշկներէն Տոքթ. Խնդիր էֆ. Խնդիրեան, փեսայ Կրթիկեան Անդրանիկ փաշայի, ընտանեօք Պրուսա ուղեւորեցաւ, ուր քիչ մը ատեն պիտի մնայ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Օր. Մալվինա Ս. Շահպազի ընդ. Աստուածատուր էֆ. Փափազեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան ծաղիփունջի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Միհրան եւ Արամ էֆէնտիք Բ. Իսթամպուլուեան, Տէր եւ Տիկին Զենոբ էֆ. Հիսարլեան 120 ղրուշ։

(Հոդաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՊԼԻ)

ՊԷԼԿՐԱՏ, 11 հոկտ.— Սերպիոյ նախարարապետ Պ. Վուիչ իր Բարիզ կատարելիք ուղեւորութիւնը յառաջիկայ շաբթուան յետաձգեց։

ՎԱԼԱՆՍ.— Հանրապետութեան նախագահը հոս ժամանեց՝ Ռոնի վրայ չնուելիք կամուրջին հիմնարկէքը կատարելու։ Պ. Լուպէ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Կառավարչին պաշտօնարանին մէջ կատարուած ընդունելութեան պատասխանելով, Պ. Լուպէ, երեցին մէկ ճառին պատասխանելով, վստահութիւն յայտնեց թէ կղերը, օրէնքի յարգումը քարոզելով, պիտի օգնէ կառավարութեան՝ իր գործը կատարելու։ Զինուորական հրամանատարը, իր զինուորները ներկայացնելով նախագահին, ըսաւ.— «Հակառակ կարգ մը անիրաւ մեղադրանքներու եւ պետերու կողմէ մոռացումներու, միշտ զինուորները կը սորվեցնենք հաւատարիմ մնալ դրօշին, կարգապահութեան եւ Ֆրանսական կառավարութեան»։ Պ. Լուպէ սապէս պատասխանեց.— «Եւ ոչ մէկ հաստատութիւն ղերծ է մեղադրանքէ, բայց կը մաղթեմ որ բանակը ինքզինքը արդարացնէ այդ մեղանգրանքներուն հանդէպ։»

—Թագաքապետութեան կողմէ արարուած հացկերոյթին ատեն Պ. Լուպէ ճառելով հանդերձ՝ ամբաստանելով ըսաւ թէ Ֆրանսա, հաւատարիմ իր սկզբունքներուն, անպիտանաբար է, կը յարգէ բոլոր հաւատաքները եւ անոնց դեղեցիկ պահպանումն է օրէնքին եւ հանրային բարեկարգութեան. ուստի կառավարութիւնը իւրաքանչիւրէն անհատական յատկութիւն զոհողութիւն կը պահանջէ։ Պ. Լուպէ խօսքը տարուեց ընելով որ Ֆրանսա, ամէն բանէ առաջ, խաղաղութիւն, համերաշխութիւն եւ միութիւն կ'ուզէ։

ԲԵՐԼԻՆՍԳՈՒՐԿ.— Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ նաւատորմին հրամանատար ու ընդհանուր քննիչ հաղարապետ Բոզլինսքի, Սեվաստոպոլ հասեր է ռումանական էլիզապէթ յածաւորակով՝ ռուս նաւատորմին կողմէ Բէսսարէնճէ տրուած այցելութեան իբրեւ փոխադարձութիւն։

ԲԼԱՈՒԶԷՆՊՈՒՐԿ.— Այսօր կատարուեցաւ Հունգարիոյ Մաթիա Քորվինուս թագաւորին համար կանգնուած յիշատակարանին հանդիսաւոր բացումը։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր կողմէ ներկայ էր Արշիդուքս Եոսէֆ Ալեքսանդր։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ՎԱԼԱՆՍ, 12 հոկտ.— Պ. Լուպէ, այսօր, կատարեց Վալանսի նաւահանգիստին բացումը։ Առաջին բաժնութիւն կար։ Պ. Լուպէ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Պ. Լուպէ, քաղաքապետին հարցին պատասխանելով, ըսաւ թէ իր պաշտօնավարութեանը մէջցին պիտի աշխատի որ խաղաղութեան ու ջախջախումներուն գաղափարները յաղթող հանդիսանան. նաեւ ըսաւ թէ երբ պաշտօնավարութեան եօթը տարին աւարտի, իր համաքաղաքացիներուն մէջ պիտի վերադառնայ։

ՎԷՆԶՈՒԼ.— Ֆրանսայի դատական նախարար Պ. Վալլէ ճառ մը խօսելով, ղեկուցաւ կառավարութեան քաղաքականութիւնը. յոյս յայտնեց թէ Ֆրանսայի ստուար մեծամասնութիւնը կը հաւանի ներկայ դասակարգի ընթացքին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Խորհրդարանին անդամներէն մեծ մասը ժամանեցին։ Նստաշրջանը որ հոկտ. 15ին պիտի բացուի, խիստ չահեկան պիտի ըլլայ։ Բացումէն անմիջապէս ետքը Պ. Զէմպրլէնի հարցաքննում պիտի ըլլայ՝ պոէր զորավարներուն հանդէպ հետեւած ընթացքին եւ այն արգելքներուն համար զորս բրիտանական կառավարութիւնը կը յարուցանէ՝ աքսորուած բազմաթիւ պոէր գերիներու՝ իրենց տեղերը դառնալուն առթիւ։

—Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրուի թէ Վոլքոթրումի գաւառին մէջ քարիւղի շատ կարեւոր հոր մը գտնուեր է, ընտիր տեսակէ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Վաղուընէ սկսեալ Սակարանը 4.30ին պիտի բացուի եւ իրիկունները 11.30ին պիտի գոցուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 30 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեսի Դ.	Ֆ. կ.	31	03 1/2
Բումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	119	37
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէսէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանմ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուիսանս		1	32
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		497	—
Թրանսվալ		146	—
Քրէտիի Ֆոնսիէ Էֆիրսիէն		260	50
Կավրիհոմ		74	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանսնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ էմբէրիում	»	90	—
Քրիմիից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէճիտիէ	»	102	50
Բուպլի Ղզ.ղարամ	Օ. Ռ.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	43
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	54	50
» » » Դ. բաց.	28	37
» » » Դ. զոց.	28	25
Օսմանեան Պանքա	13	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մօնօքոլ	44	—
Պուլկարական 1888	93	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	108	67
Տօմինիա	105	50
Թրանսվալ	5	87
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանափոխիր	25	33 1/4

ԲԱՐԻԶ, 11 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	95
» » 3 1/2 %		101	17
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց. Ղրշ.	28	80
	զոց. »	28	65
» » » Բ.	»	55	65
» » » Գ.	»	21	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	591	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բումէլի երկաթուղի	»	123	—
Օսմ. մաքսատուն	»	—	—
Օսմ. Ռէժի	»	361	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քէտիի Լիոնէ	»	1078	—
Իտալական Ռանթ	»	102	90
Սպանիական արտաքին	»	68	02
Թրանսվալ	»	147	50
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամաղղէ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 11 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր. 239	40
Բումէլի երկաթուղի	» 114

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղջուն, վատոյժ, հիւանդկոխ աղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, Թմղուկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԸ և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, ակամայ մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորկռութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոեւէ հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարունակեց ճաշել ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փոքր Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջալերեսարդենք եղան։ Հետեւաբար իր արժէքը կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆՈՎ մեծցընեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Գօնաքարթ փողոց Թ. 17

ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԸ կը ծախուի Գոլոյ և դաւառներու մեծ դեղագործներու ու դեղի վաճառողներու մէջ։

24—26

ՁՂԱՑԻՆ ԷՔ

ԿՍՐԴՈՅԷՐ, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՐ

Ամէնէն շնչին պատճառով շատ ան գամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կաւելորութիւնն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել, ապուշհիւանդութիւնը աստիճանաբար կրյառնայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութիւններ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սակայն հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարգաւորութիւնն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակներն ալ չուտով կը բժշկուի եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՌԻԱՆԱԹՏԸ ԲԻԼԷՐԼՕ անուն աչխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Ան քունութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խեղութիւնը, մոռացկոտութիւնը, յուսալուն անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բարախումը, մարելքը, երազները, մղձաւանջը, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարաշաւանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը ըստ բժշկութեան ՎԱԼԷՌԻԱՆԱԴ ՏԸ ԲԻԼԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշացէք։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղագործներու և դեղի վաճառողներու մէջ։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի։ 26ին կանոնադրութեամբ հակադրութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հին Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանքի, օժիտ, արտասահման, ցեղական թոշակ, և այլն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժ. դարուն ապահովագրութիւն կնոջ վրայ. առանց բժշկական տեսութեան

Դարձեալ է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ոգոյ ու սրբերու համար օժիտ մը, տարեկան փոքր վճարումներով։—(Մեկնոյն պայմանները կնոջոյ ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օգնեցաւ, երկաթուղիի, թիւնելի և այլն արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, չարաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔԷ. և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան տարբերակին, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԷԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ

Զալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինչէէ Խան, թիւ 7, 8, 9։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1889ին

Կ. ՊՈԼԻՍ

Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու Եւրոպայի վարպետ մը հսկողութեան ներքեւ կ'պատրաստէ ամենաՆուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքներ դէմ մտնելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գեղեցիկ ժամանութիւնը։ Փափաքողներուն քարթոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնումի դնելու ուզողները կրնան դիմել Կ. Գոլոյ մէջ Օրոսար Պաք և Ի Ինճիճեան Որդիք վաճառատուններ, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գր. ծանուցութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքաուիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն։
ԳՈՍԱՆ.— Գ. Գ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Հ. Ռոզանեան.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Գ. Գէորգ Աբտիզի
ՋՄԻՌՆԱ.— Գ. Հայնրիխ Վանտնկ.
ՍԵՆԱՆԿ.— Գ. Ֆինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՍՊԻՏԻԿ.— Գ. Մ. Բաքուանօ.
ՓԷՏՐՈՒ.— Գ. Ֆրանսիլ Շիֆֆիներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱԳԻԶՈՆ.— Գրիս Գ. Ինճիճեան.
ՍԵՖՈՒՍՏԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ՌՅՈՒՏ.— Գ. Ցակոր Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Գ. Ցակոր Բոսվատալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրաւեղով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892 Թուականը (20 Էֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութիւնս կիսդ ուսանիլին Կ. ՊՈԼԻՍ եկէն խան, Գալաթէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Գոլոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը եկէն համի Հ վուզ փողոց, Օսմ. նամակատան դէմը։

Դեպ. գործակալ Գոլոյ կողմը Գ. ի. Զաւօխ Մարբուճճիլար Զարչիլը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՀՈՖԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵՆ

Մանր ապամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիրկ ոը Բեբա թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Ֆ.)։ Բ. և Ուրբ. կէս օրէն ետոյ Սկիզբէն դեղարան նայուած։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած խոխատուրքի տարեկան՝ ֆ. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրական ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրեալներ վճարուած շահերը ժիներու դէմ մարդ՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ արիզերական բոլորը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլոր ենթերէն աւելի ռնկաշ մանդ և շահաւոր պայմանագրութիւն է յանձնուած օրէն։ կսեալ ամիսի է ըլլայ զբաղման ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին ամենատարբեր թեան և մի չեւ իսկ պատճառ ունեն։ Տի՛ զերական բոլորը կ'ենթաշխատուրք փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետ պատահովագրին հարուն առնելու ոչ փոխատուութեանց գումարները պատ ենչանակուած են բոլորին մէջ։ 30 օր դադարմանաժամ իւրաքանչիւր վճարմանն համար առանց տակոսի։ վճարումները դադարեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը յետաձգեալ ապահովագրիները 5 առ 100 տոկոսով հանգերձ վճարելով։ մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւունք կը ունայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար պնդէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հարուն առնելու անվճար մնացած ապահովագրիները։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պահանջ ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՔՆՆԻՉ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Գոլիս, Հուրթալ խան Վայվոտա փողոց, Վիթալիս խան Զալաթիա

ՇՈՒԵՇԱՐԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՓԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱՄ ՇՈՒԵՆԱՅԻՆ

Հոգ. 13է Սիրէասի Ամբ. եղերքէն
» 15ին Անգաղոլի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոգ. 14ին Սիրէասի ուղ. Մարսիլիա։
» 15 ն Սնգաղոլի Պարուր։

Տօմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Ֆանչիէ Թիւ 4 Հանի Ֆէրաթիէ Ժամ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆՊԻԱՅԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը ճանկնի Լիվերպուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18990	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քանարիոնիա	4841
Լուսիտանիա	12950	Վէրլա	3229
Գամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Այէբրօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	164

Դիմել առ ՅՈԼԻ ԵՒ ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor

Մէյմանէքի խան. Թիւ 6, 7 8 Զալաթա. Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի Գորսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգոհնաւք

Նաւանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամբիզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրեիս	2400
Թէյպրը	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինբս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
ՄարիոՔիս	2500	Կիւէտ	1500

Դիմել առ Ծ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ Ղալաթա խան ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 194 31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվերպուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններու ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր Թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ամենաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիւերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսարներով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր, չաթէթ չաթաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ Նուազն 400 տեսար պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տեսրէ բաղկացեալ անկազմ սեռերներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով։ Բոլոր հրատարակութիւնէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը ճեռեւեալն է. { 199 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ ճոխագագ հատորով / 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանեաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անդամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրութիւնով, ստորագրողը վերջի կը ՇԱՅ ապագայ գիրքի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ այ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ. Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Անդրադարձ 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա { 1. Մեծ փողոց, Պոն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին / 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա { 1. Սինկէր խան Թիւնէլի տակ / 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս { 1. Սուլթան Համամ թիւ 2 / 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սիկիւար Զարչը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները Ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւղ օղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՆԱՅԻ

Ընդարձակ Հրլի, Կ. Գոլոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Գլասգոյ	1089	Գոմ	1497	Կօզ	1011	Մալմ	724	Բրազիլ	186
Ալէքս	3607	Գոնկոնգ	2906	Կրօնոս	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անտէլս	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիս	1735
Արիսաղ	2377	Ֆիսօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մարսաս	3557	Միլիոս	1193
Պասանս	1822	Օսմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Մբէրս	1200
Գլոբոտինս	1264	Տուրս	2383	Հորաղիս	3600	Մոնտէպելլս	1735	Թասսս	1328
Գրանս	1076	Տրաս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրինս	841	Տինամ	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թ ՕՐիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Խուանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտօրատս	1520	ՃԻնս	1080	ՕՆՔԱՐԻս	4036	Թորրիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քէլէս	1053	Օլլանս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասաս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօլմս	1700	Բօլս	510	Վէյս	1289
Զիրանս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	ԲրիաՔս	2229	ՎէյՔուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվերնս	1643	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Տիսս չոգենաւը նաւապետ Բիքոլին ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած արդ ն և Օսմանս ուղղեւորած է։

Քոնկս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի մայիս 15ին

Օրկլիս չոգենաւը, նաւապետ Ճոնսը. ընդհանուր վաճառքով Հրլէն պիտի մեկնի մայիս 17ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻՐԻՔՍ

Թ. 23—24 Քիւչիւք Միւլէք խան Զալաթա 3[illegible]

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան նշանակութիւնները

Գ. 1/14 Օգոստ ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 2/15 Իզմիր, Բիրէ, Ազեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Ազեքսանդրիայէն Բոր Սաիտ, Եսֆիա, Գէրուզ, Թարսուս լուս-Շամ.
Գ. 2/15 Գուրկազ, Վանա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Հ. 3/16 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Հաքում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Հ. 3/16 Սնվաստաբօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 4/17 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 5/18 Տարտանել, Միտի լի, Իզմիր, Քիոս, Թարասլուս-Շամ, Գէրուզ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Ազեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԵՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող օգոհ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ցալիա	3500
Ամէրիկեան	10500	Եմիբրիզն	3500
Բէսորիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աքէնիան	2500
Ճորմանի	8000	Անտալուզիան	2500
Գասսոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆրանսիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեա	900
Վալենիան	3700	Գորրոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպան	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ուղարկելն կը խնդրուի իրենց ապրանքի այտուր ժողովարդու կամ Ղալաթիոյ մնացաւորը հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ա. եւ ուղղութեանց համար դիմել։

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

600 Մանրամասն հին տեսր

Ա. ՆԱԼՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Սեպտեմբեր 16 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	ԱԿՆ. Էսկի-Շէհիր ԺՄ.	3 —
12 42	» Կէօքճէ Քրուզք »	2 20
1 39	» Սապօնճը Բունար »	1 38
2 33	» Ալաուտա »	12 42
3 15	» Զէքիւրլէր »	11 53
4 10	» Տէօյէր »	11 5
4 39	» Իսհանիյէ »	10 20
5 3	» Համամ »	9 53
5 14	» Կազլիկէօլ համամ »	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Գէօյիւք Զօպանլար »	8 20
7 36	» Զայ »	7 33
8 21	» Իսհակլու »	6 40
8 45	» Նասսիան »	6 15
9 16	» Աք շէհիր »	5 53
9 48	» Աղալի քէօյ »	5 13
10 30	» Զավուշճը քէօյ »	4 35
11 8	» Իկոն »	4 3
11 55	» Գոտրն-Քանը »	3 9
12 50	» Սէրայ-Ինի »	2 27
1 22	» Մէյատան »	1 47
2 22	» Բունար-Գաչը »	12 42
3 —	ԺՄ. Գոնիա ԱԿՆ.	12 —
Թրկն.		Ասա.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻՆ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
1 —	ԱԿՆ. Էսկի Շէհիր ԺՄ.	11 —
1 44	» Աք Գունար »	10 18
2 24	» Այբիւ Քէօյ »	9 46
3 4	» Գէյլիք Ախուր »	8 58
4 9	» Սարիքէօյ »	8 1
4 58	» Գիշէր »	7 4
5 35	» Սասիլէր »	6 27
6 9	» Գէյլիք Քէօփրիւ »	6 —
7 3	» Բօլաթլի »	5 16
8 21	» Մալի Քէօյ »	3 49
9 15	» Մէնեման Քէօյ »	2 47
10 —	ԺՄ. Եէնիբիւրու ԱԿՆ.	2 —
Թրկն.		Ասա.

ԱԼԱՇԷՀԻՆՏԷՆ ԲԼՕԹԱՀԱՆ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 Խառն Առտու	Թ. 324 Խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 Խառն Առտու	Թ. 323 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
2 35	12 45	ԱԿՆ. Ալաշեհիր ԺՄ.	2 —	12 5
2 55	1 5	ԺՄ. Քէլեմ-Հիսար ԱԿՆ.	1 40	11 4

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առտու	Թ. 423 Խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առտու	Թ. 424 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
4 37	6 2	ԱԿՆ. Համիտիէ ԺՄ.	5 25	7 5
4 35	6 30	ԺՄ. Ատա-Բազար ԱԿՆ.	5 43	7 23